બ્રિજકોર્સ-કલાસ રેડીનેસ

જ્ઞાનસેતુ

(વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨માં ધોરણ ૪માં પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓ માટે)

ધોરણ ૪

ગણિત

પ્રેરણા

શ્રીમતી પી. ભારતી (IAS)
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર,
સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર

માર્ગદર્શન

શ્રી પ્રકાશ ત્રિવેદી
સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા

શ્રીમતી જયશ્રી દેવાંગન (GAS)
એએસપીડી, સમગ્ર શિક્ષા

ડૉ. ટી. એસ. જોષી
નિયામક, જીસીઈઆરટી

સંપાદન - સંકલન

સૂચિતભાઈ પ્રજાપતિ

અનિલભાઈ ઉપાધ્યાય

ધર્મેશ રામાનુજ

સમગ્ર શિક્ષા

લેખન / પરામર્શન

અતુલભાઈ પંચાલ

નીરજભાઈ રાવલ

સુકેતુભાઈ યાજ્ઞિક

કેતનકુમાર પ્રજાપતિ

મનહરકુમાર સોલંકી

પિયુષભાઈ બારોટ

નીતેશકુમાર દલવાડી

યોગેશભાઈ પટેલ

હિતેન્દ્રભાઈ પટેલ

પ્રકાશભાઈ પટેલ

ઓનલાઈન શિક્ષણ મેળવવા માટેના માધ્યમ

સમગ્ર શિક્ષા વેબસાઈટ : ssagujarat.org/StudyFromHome.html

ગુજરાત સરકાર દ્વારા બાયસેગ-વંદે ગુજરાતની વિવિધ ધોરણવાર ૧૬ ચેનલ વડે શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું પ્રસારણ

BISAG

www.vande.gujarat.gov.in

VANDE GUJARAT

બાયસેગ પ્રસારણ જોવા માટે DTH ડિશ લગાવવાથી દૂરદર્શન કેન્દ્ર તેમજ બાયસેગની તમામ ચેનલો ફ્રીમાં જોઈ શકાય છે. DTH ડિશ નજીવા ખર્ચે લગાવી શકાય છે.

DIKSHA
https://diksha.gov.in/

YouTube
Gujarat e-Class Samagra Shiksha

Gujarat E Class

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

GCERT

બ્રિજકોર્સ-કલાસ રેડીનેસ

જ્ઞાનસેતુ

ધોરણ ૪

ગણિત

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે,સૌ આગળ વધે
ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
ગાંધીનગર

પ્રસ્તાવના

વિદ્યાર્થી મિત્રો, વર્તમાન સમયમાં છેલ્લા એક વર્ષથી આપણે સૌ કોરોનાની મહામારી સાથે ઝઝૂમી રહ્યા છીએ. આ વિષમ પરિસ્થિતિમાં મોટેભાગે વિદ્યાર્થીઓને શાળામાં હાજર રાખી શકાયા નથી પરંતુ આપણે શિક્ષણકાર્ય બંધ રાખ્યું નથી. આપણે વર્ચ્યુઅલ રીતે આપણું શિક્ષણકાર્ય સાતત્યપૂર્ણ રીતે થાય એવા શુભાશયથી ધોરણ ૧ થી ૧૨ સુધીના સમગ્ર અભ્યાસક્રમને એપિસોડ (તાસ)માં વિભાજિત કરીને દૂરદર્શન કેન્દ્રની ડી.ડી. ગિરનાર ચેનલ તેમજ બાયસેગ મારફતે શિક્ષણ ઘરે-ઘરે પહોંચે તેવા પ્રામાણિક પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યાં. સાથે-સાથે શિક્ષકમિત્રો દ્વારા સમયાંતરે સ્માર્ટ ફોન દ્વારા શિક્ષણ, ઘરે-ઘરે વાલી વિદ્યાર્થીઓનો સંપર્ક કરી ને પાઠ્યપુસ્તક વિતરણ, એકમ કસોટી, નિદાન કસોટી, શેરીશિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષકો દ્વારા પ્રત્યક્ષ શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન આપવાના સાર્થક પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા. ગુજરાત વર્ચ્યુઅલ શાળા (GUS) અંતર્ગત ઓન લાઈન ક્લાસ પણ ચલાવવામાં આવ્યા. હોમલર્નિંગ અંતર્ગત આ તમામ સામગ્રી સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગરની વેબસાઈટ, Diksha પ્લેટફોર્મ અને ગુજરાત ઈ ક્લાસ સમગ્ર શિક્ષા યુ-ટ્યુબ ચેનલ પર ઉપલબ્ધ છે. તેનાથી આપ સૌ અવગત છો.

આ 'જ્ઞાનસેતુ' સાહિત્યમાં આપે ગત વર્ષ દરમિયાન પોતાના ધોરણનું શિક્ષણ હોમ લર્નિંગ અને અન્ય માધ્યમથી પ્રાપ્ત કર્યું છે. ત્યારે તેને બળવત્તર બનાવવાના હેતુથી આ સાહિત્ય તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં આપવામાં આવેલ પ્રશ્નો, દાખલા અને ઉકેલ જેવી બાબતોનું લેખન કરવાનું છે. જ્યાં જરૂર જણાય ત્યાં પોતાની નોટબૂકમાં લખવાનું - ગણવાનું રહેશે. આગામી નવીન શૈક્ષણિક સત્ર જ્યારે શરૂ થાય ત્યારે આ 'જ્ઞાનસેતુ' સાહિત્ય અને તેને આધારે વિદ્યાર્થીઓએ કરેલ લેખનની નોટબૂક આપના શિક્ષકો દ્વારા ચકાસી જરૂરી ઉપચારાત્મક કાર્ય પણ કરાવવામાં આવશે.

આ 'જ્ઞાનસેતુ' સાહિત્ય વિદ્યાર્થીઓ માટે તેમને પ્રાપ્ત કરેલ જ્ઞાન અને શીખવાના જ્ઞાન વચ્ચે મહત્વના સેતુરૂપ બની રહેશે. એવી શ્રદ્ધા છે.

પી. ભારતી (IAS)
સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેક્ટર,
સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર.

‘જ્ઞાનસેતુ બ્રીજકોર્સ-ક્લાસરેડીનેસ’ના ઉપયોગ સંદર્ભે...

હોમ લર્નિંગ દ્વારા અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થઓનું એક વર્ષ પૂર્ણ થાય છે. હવે જ્યારે વિદ્યાર્થી નવા શૈક્ષણિક વર્ષમાં આવે છે ત્યારે તેમના આગળના શૈક્ષણિક વર્ષના પ્રારંભે તેમને ગયા વર્ષના ધોરણના અભ્યાસક્રમનો બ્રીજકોર્સ થાય તે હેતુસર તેમજ આ વર્ષના અભ્યાસક્રમની સમજણ માટે આગલા ધોરણની જે-જે અધ્યયન નિષ્પત્તિની સમજની જરૂર પડે તે દરેક અધ્યયન નિષ્યત્તિની સમજ માટે આ **‘જ્ઞાનસેતુ બ્રીજકોર્સ-ક્લાસરેડીનેસ’** પુસ્તિકાનું નિર્માણ થયેલ છે.

આ **‘જ્ઞાનસેતુ બ્રીજકોર્સ-ક્લાસરેડીનેસ’** પુસ્તિકાનો અર્થસભર ઉપયોગ કરી શકાય તે માટેની અગત્યની બાબતો આ મુજબ છે :

- આ પુસ્તિકા ગત વર્ષની કક્ષાના અભ્યાસક્રમને ધ્યાને લઈ નિર્માણ થયેલ છે. એટલે કે વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ દરમ્યાન હોમ લર્નિંગ અંતર્ગત ઘરે રહીને પૂરા વર્ષ દરમ્યાન અભ્યાસ કરેલ ધોરણનો અભ્યાસક્રમ આગળના ધોરણમાં જતા પહેલાં બ્રીજકોર્સ તરીકે પૂર્ણ કરશે અને પછીજ આગળના નવા ધોરણનો અભ્યાસક્રમ ચાલુ કરશે.
- આ પુસ્તિકાનું વિષયવસ્તુ અધ્યયન નિષ્યત્તિ અને અભ્યાસક્રમની અગ્રિમ બાબતોને ધ્યાને લઈ નિર્માણ કરેલ હોવાથી પુસ્તિકાના વિષયવસ્તુના દરેક ઉદાહરણોનો પૂર્ણ મહાવરો વિદ્યાર્થી દ્વારા સમયમર્યાદામાં થાય તે જરૂરી છે.
- આપે આ પુસ્તિકાનો ઉપયોગ ગત વર્ષના પાઠ્યપુસ્તક સાથે રાખી કરવાનો છે. આ પુસ્તિકાનો કઈ રીતે ઉપયોગ કરવો તે અંગે આપના શિક્ષક દ્વારા પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.
- આ પુસ્તિકાના વિષયવસ્તુ આધારિત સમજ નિર્માણ કરવામાં સહાયક વિડીઓ સામગ્રી પણ નિર્માણ થયેલ છે જેથી તેનું પ્રસારણ ટીવી, મોબાઈલ અને અન્ય ડીજીટલ માધ્યમો દ્વારા પ્રસારિત થનાર છે. તારીખવાર ચોક્કસ સમયપત્રક પ્રમાણે વિદ્યાર્થીઓ પ્રસારણ ધ્યાનથી નિહાળે તે જરૂરી છે.
- એપિસોડનાં પ્રસારણ દરમ્યાન **‘જ્ઞાનસેતુ બ્રીજકોર્સ-ક્લાસરેડીનેસ’** પુસ્તિકામાંથી શક્ય હોય તેટલા દ્રષ્ટાંતની સમજ આપવાનો પ્રયાસ તજજ્ઞ દ્વારા થશે પરંતુ પુસ્તિકાના અન્ય બાકી રહેતા ઉદાહરણોનો મહાવરો વિદ્યાર્થીએ જાતે વાલી / મોટા ભાઈબહેન / શિક્ષકની મદદથી કરવાનો રહેશે.

(પ્રકાશ કે. ત્રિવેદી)
સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા

અનુક્રમણિકા

૧.	પ્રકરણ ૧	૧
૨.	પ્રકરણ ૨	૫
૩.	પ્રકરણ ૩	૧૦
૪.	પ્રકરણ ૪	૧૬
૫.	પ્રકરણ ૫	૨૧
૬.	પ્રકરણ ૬	૨૫
૭.	પ્રકરણ ૭	૨૯
૮.	પ્રકરણ ૮	૩૩
૯.	પ્રકરણ ૯	૩૮
૧૦.	પ્રકરણ ૧૦	૪૫
૧૧.	પ્રકરણ ૧૧	૪૯
૧૨.	પ્રકરણ ૧૨	૫૨
૧૩.	પ્રકરણ ૧૩	૫૮
૧૪.	પ્રકરણ ૧૪	૬૩

પ્રકરણ ૧

૧) અહીં કેટલાંક ચિત્રો આપેલાં છે. તેને આ સ્થિતિમાં જોવા માટે તમારે ક્યાંથી જોવાનું તે લખો.

ઉદાહરણ :

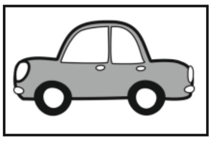 બાજુમાંથી
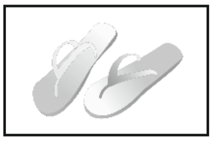 ________
____

____
____
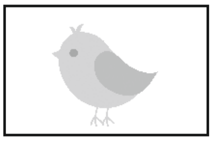 ________

૨) તમારી પાસે રહેલ વસ્તુઓનાં મથાળાનાં ચિત્રો દોરો.

3) બિંદુઓની ગોઠવણીમાં આ આકારો જેવા બીજા આકારો દોરો.

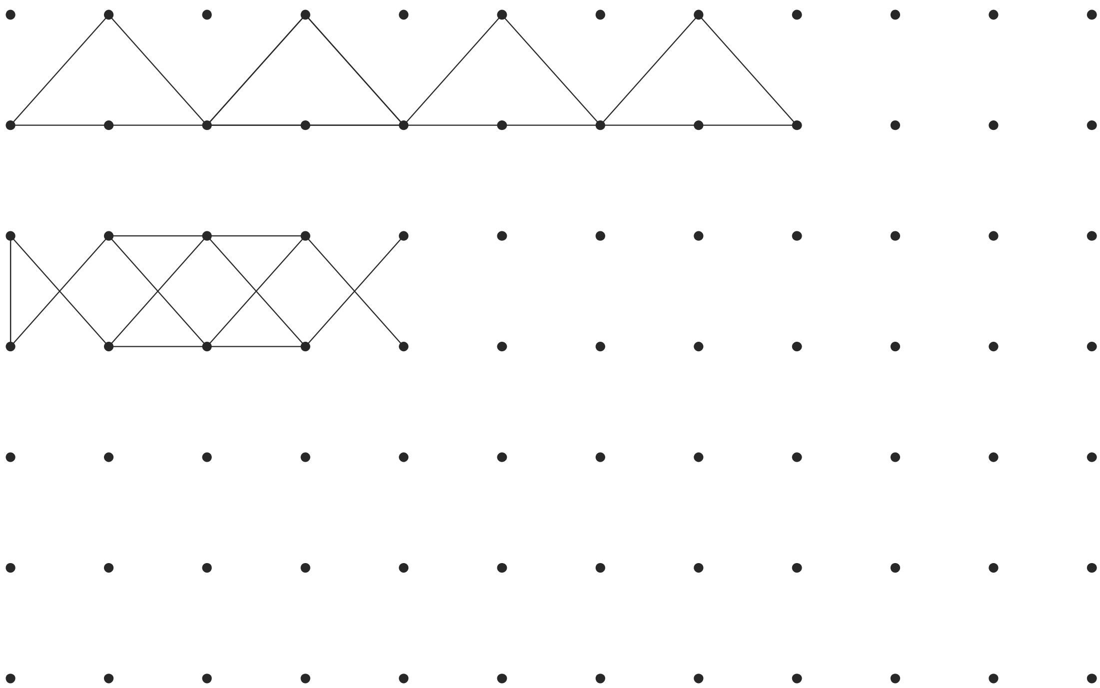

૪) નીચે આપેલા બિંદુઓમાં તમારી પોતાની ડિઝાઈન અને આકારો દોરો.

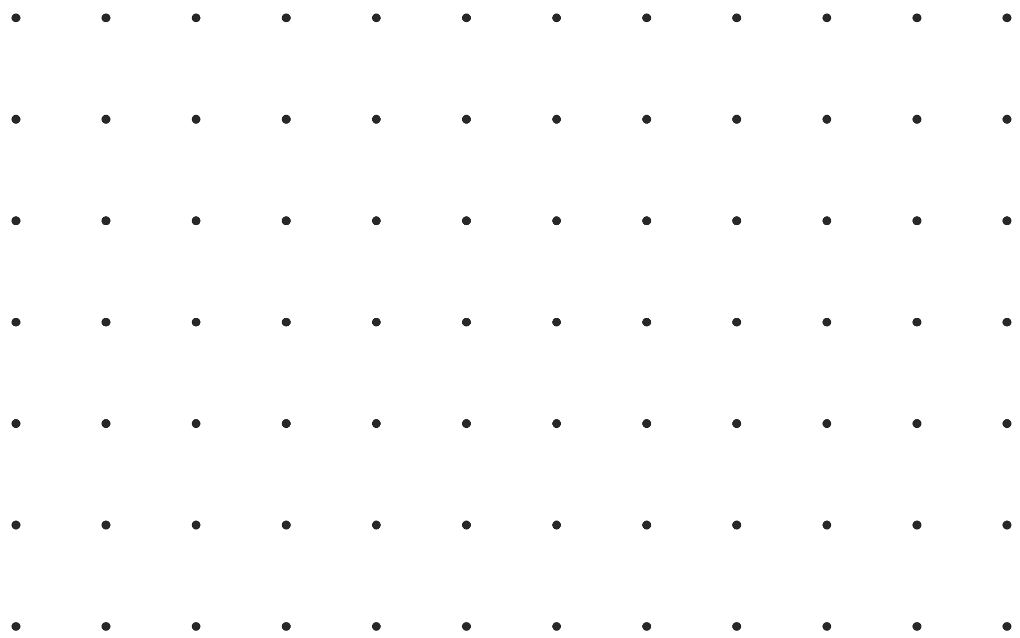

૫) નીચેનાં બિંદુઓમાં ચોરસ અને લંબચોરસ આકૃતિઓ દોરો.

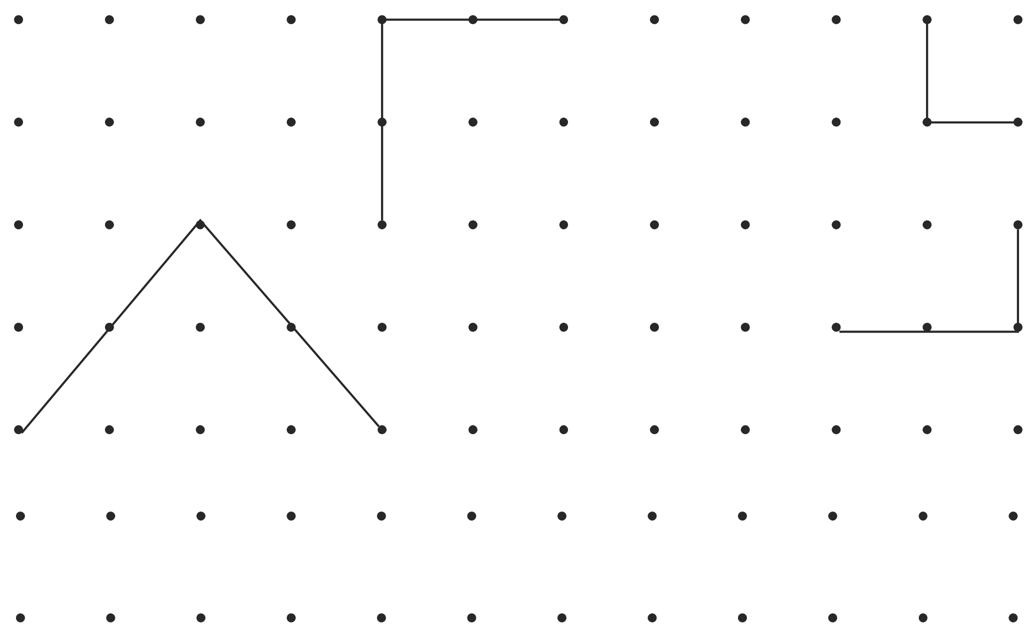

૬) નીચેનાં બિંદુઓની ગોઠવણીમાં નીચેની વસ્તુઓનાં ચિત્રો દોરો.

(૧) પાંદડું (૨) દીવો (૩) પેન્સિલ

(૪) જોકરની ટોપી (૫) છત્રી (૬) ચશ્માં

૭) નીચે આપેલા ચિત્રમાંથી જે ચિત્રના એકસરખા ભાગ થઈ શકે તેને ટપકાંવાળી રેખાથી સરખા ભાગમાં વહેંચો.

ઉદાહરણ 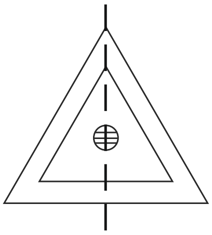

(૧) 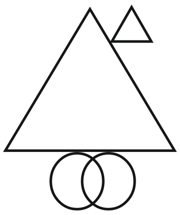

(૨) 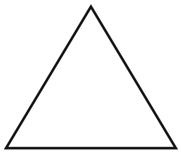

(૩)

(૪) 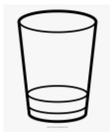

(૫)

(૬) 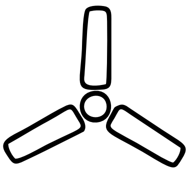

(૭) 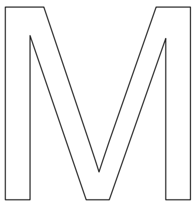

(૮) 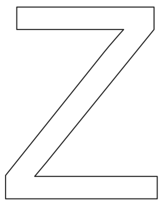

૮) અક્ષરોના અડધા ભાગ પરથી તમે અક્ષરોનું અનુમાન કરી બાકીનો અડધો ભાગ દોરો.

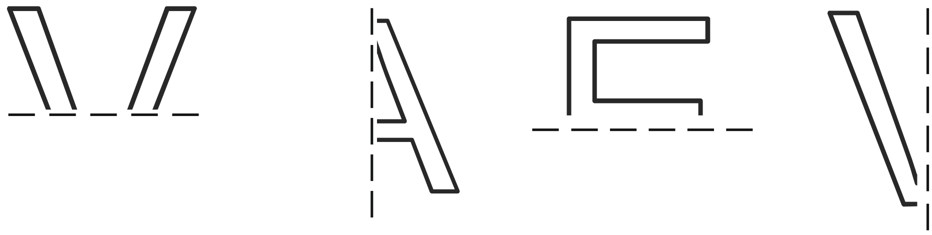

૯) ટપકાંવાળી રેખાની મદદથી નીચેના ચિત્રોને બરાબર એકસરખા દેખાય તે રીતે બીજો ભાગ દોરો.

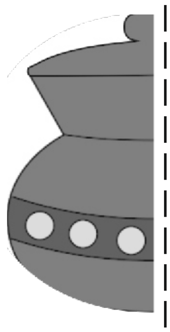

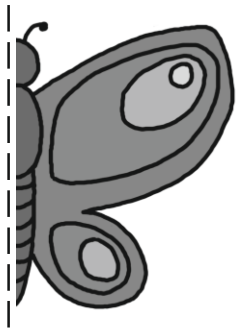

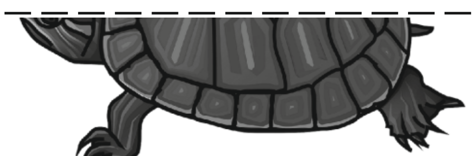

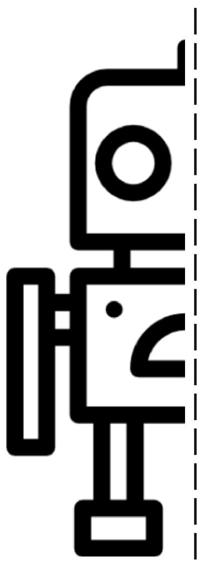

પ્રકરણ ૨

- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

અંકોમાં		શબ્દોમાં	અંકોમાં		શબ્દોમાં
૯૫	→	પંચાણું	૧૯૮	→	એકસો અઠ્ઠાણું
૯૬	→	છન્નુ	૧૯૯	→	એકસો નવાણું
૯૭	→	સત્તાણું	૨૦૦	→	બસો
૯૮	→	________	૨૦૧	→	બસો એક
૯૯	→	નવાણું	૨૦૨	→	________
૧૦૦	→	સો	૨૦૩	→	________
૧૦૧	→	________	____	→	બસો ચાર
૧૦૨	→	એકસો બે	૨૦૫	→	બસો પાંચ
૧૦૩	→	________	૨૦૬	→	________
૧૦૪	→	________	____	→	બસો સાત
૧૦૫	→	એકસો પાંચ	____	→	બસો આઠ
____	→	એકસો છ	____	→	________
૧૦૭	→	________	____	→	________
____	→	એકસો આઠ	____	→	________
૧૦૯	→	એકસો નવ	____	→	________
૧૧૦	→	________	____	→	________

- **૧૦ ની ગણતરી કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો.**

૧૦, ૨૦, ૩૦,____, ____, ____, ૭૦

૧૧૦, ૧૨૦, ૧૩૦, ____, ____, ____,૧૭૦

૪૬૦, ૪૭૦, ૪૮૦, ૪૯૦, ૫૦૦, ____, ____, ____, ૫૪૦

૬૩૦, ૬૪૦, ૬૫૦, ૬૬૦, ____, ____, ____, ૭૦૦

૯૨૦, ૯૩૦, ૯૪૦, ૯૫૦, ____, ____, ____, ૯૯૦

- **૫૦ ની ગણતરી કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો.**

૨૦૦, ૨૫૦, ૩૦૦, ____, ૪૦૦, ____, ૫૦૦

૬૫૦, ____, ૭૫૦, ૮૦૦,____, ૯૦૦, ____

૪૫૦, ____, ____,૬૦૦, ____, ____, ૭૫૦

૩૦૦, ૩૫૦, ____, ૪૫૦, ____, ૫૫૦, ____

- **પેટર્ન મુજબ ખાલી જગ્યા પૂરો.**

૧૦૨, ૧૦૪, ૧૦૬, ____, ____

૭૭, ૮૭, ૯૭, ____, ____

૨૬૫, ____, ૨૭૧, ૨૭૪, ____

____, ____, ____, ૩૮૦, ૩૯૦

૩૩૯, ૩૩૪, ૩૨૯ ____, ____

- **કોષ્ટક-૧માં સૂચવ્યા મુજબ કોષ્ટક-૨માં રંગ પૂરો.**

કોષ્ટક-૧

લાલ	પીળો	લીલો
બસો	સત્તાવીશ	અઢાર
સાતસો ત્રીસ	પાંચસો નવ	અઠ્ઠાવન
૯ +૬૦	૨૦ + ૭	૮ +૮૦
૪૦૦ + ૩	૭૦ + ૯ + ૪૦૦	૯૦ + ૫

કોષ્ટક-૨

૫૮	૭૩૦	૪૦૩	૧૮
૨૦૦	૨૦૩	૬૫	૮૮
૨૪૬	૬૯	૨૭	૯૯૯
૭૭૬	૯૫	૫૦૯	૪૭૯

← આ કોષ્ટકમાં રંગ પૂરો.

● **ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.**

(અ) ૩૨૧ ૫૨૦ ૨૫૦ ૨૩૧

____

(બ) ૭૪૩ ૯૭૩ ૪૦૦ ૩૯૯

____

● **ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.**

(અ) ૬૧૧ ૧૬૨ ૬૨૧ ૨૧૬

____

(બ) ૪૨૩ ૩૦૯ ૨૦૪ ૨૩૪

____

● **સ્થાનકિંમતના સરવાળા સ્વરૂપે દર્શાવો.**

(૧) ૮૩૪ → ઉદાહરણ તરીકે ૮૦૦ + ૩૦ + ૪

(૨) ૨૩૧ →

(૩) ૯૩૦ →

(૪) ૬૦૬ →

(૫) ૫૦૦ →

(૬) ૭૯૭ →

(૭) ૮૬૦ →

(૮) ૧૦૮ →

● **હું કોણ ?**

(૧) મારા એકમનો અંક પાંચ છે.

મારા દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ત્રણ વધુ છે.

તો હું કઈ સંખ્યા છું ? : ______________

(૨) મારા એકમનો અંક સાત છે.

મારા દશકનો અંક એકમના અંકથી બે ઓછો છે.

મારા સો નો અંક દશકના અંકથી એક વધારે છે.

તો હું કઈ સંખ્યા છું ? : ___________

(૩) મારા એકમનો અંક બે છે.

મારા દશકના અંક સો ના અંકથી ત્રણ વધુ છે.

તો હું કઈ સંખ્યા છું ? : ___________

(૪) જો તમે મારામાં ૮ ઉમેરો તો ૧૧ થાય તો બોલો હું કોણ ? ___________

(૫) જો તમે મારામાં ૯ ઉમેરો તો ૯ થાય તો બોલો હું કોણ ? ___________

(૬) જો તમે મારામાં ૬ અને ૪ ઉમેરતાં ૪૦ થાઉં તો બોલો હું કોણ ? ___________

(૭) જો તમે મારામાં ૨ અને ૫ નો ઘટાડો કરો તો ૧૦ થાઉં તો બોલો હું કોણ ? ___________

- **ચાલો યાદ રાખીએ,**

	સૌથી મોટી	સૌથી નાની
એક અંકની સંખ્યા	૯	૧
બે અંકની સંખ્યા	૯૯	૧૦
ત્રણ અંકની સંખ્યા	૯૯૯	૧૦૦
ચાર અંકની સંખ્યા	૯૯૯૯	૧૦૦૦

(૧) જો તમે મારામાં બે અંકની સૌથી મોટી સંખ્યા ઉમેરો તો તમને ૧૦૦ મળશે તો હું સંખ્યા ______ છું.

(૨) જો તમે મારામાં પાંચ ઉમેરશો, તો તમને બે અંકની સૌથી મોટી સંખ્યા મળશે તો હું સંખ્યા ______ છું.

(૩) જો તમે મારામાં ૧૦૦ ઉમેરશો તો તમને ત્રણ અંકની મોટામાં મોટી સંખ્યા મળશે તો બોલો હું કોણ?

______

(૪) જો તમે મારામાંથી ત્રણ અંકની નાનામાં નાની સંખ્યા બાદ કરશો તો તમને ૧૦૦ મળશે તો બોલો હું કોણ?

______

(૫) ચાર અંકની સૌથી મોટામાં મોટી સંખ્યામાં ત્રણ અંકની નાનામાં નાની સંખ્યા ઉમેરીએ તો કઈ સંખ્યા મળે ?

______

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૩

- **નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ પર મળતી સંખ્યાના ખાનામાં રંગ પૂર્ણ કરો.**

૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧	૬૧	૭૧	૮૧	૯૧
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪	૫૪	૬૪	૭૪	૮૪	૯૪
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૮૫	૯૫
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬	૫૬	૬૬	૭૬	૮૬	૯૬
૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	૫૭	૬૭	૭૭	૮૭	૯૭
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯	૫૯	૬૯	૭૯	૮૯	૯૯
૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦

(૧) ૩૦ માં ૫ ઉમેરતાં : ૩૫

(૨) ☐ માં ૧૦ ઉમેરતા ૨૨ મળે.

(૩) ☐ માં ૭ બાદ કરતા ૨૫ મળે.

(૪) ૯૯ માં ૯ બાદ કરતા ☐ મળે.

(૫) ૬૩માં ☐ ઉમેરતા ૬૫ મળે.

(૬) ૩૫માં ☐ બાદ કરતા ૨૮ મળે.

- **ખાનામાં યોગ્ય જવાબ લખો.**

(૧) ૪૦ + ૪૩ = ☐

(૨) ૨૯ + ☐ = ૫૩

(૩) ☐ + ૭૭ = ૧૨૫

(૪) ૮૭ - ૨૫ = ☐

(૫) ૧૬૬ - ☐ = ૧૦૦

(૬) ☐ - ૪૨ = ૨૦૦

- **નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ આપેલ સંખ્યાઓનો સરવાળો કરો.**

(૧) ૭૫ + ૩૪ = [૭૦] + [૫] + [૩૦] + [૪]

= [૭૦] + [૩૦] + [૫] + [૪]

= [૧૦૦] + [૯]

= [૧૦૯]

(૨) ૮૩ + ૨૪

(૩) ૪૪ + ૬૭

(૪) ૨૧ + ૪૯

(૫) ૬૩ + ૫૬

(૬) ૩૮ + ૭૪

(૭) ૧૭ + ૮૫

● **યોગ્ય રીતે જોડકા જોડો.**

(૧)	૮૨૩ + <u>૧૩૬</u>	(ક)	૪૭૮
(૨)	૧૨૧ + <u>૩૫૭</u>	(ખ)	૭૫૯
(૩)	૪૩૨ + <u>૧૬૫</u>	(ગ)	૭૨૭
(૪)	૬૧૨ + <u>૧૪૭</u>	(ઘ)	૯૭૮
(૫)	૮૧૪ + <u>૧૬૪</u>	(ચ)	૯૫૯
(૬)	૩૬૯ + <u>૪૦૦</u>	(છ)	૫૯૭
(૭)	૬૦૫ + <u>૧૨૨</u>	(જ)	૭૬૯

- **વદીવાળા સરવાળા કરો.**

(૧)
```
   ૧
  ૭ ૩ ૪
+   ૨ ૮
-------
  ૭ ૬ ૨
```

(૨)
```
  ૪ ૧ ૮
+ ૧ ૩ ૫
-------
```

(૩)
```
  ૭ ૩ ૬
+ ૧ ૪ ૬
-------
```

(૪)
```
  ૮ ૩ ૨
+ ૧ ૪ ૯
-------
```

(૫)
```
  ૫ ૫ ૫
+ ૨ ૦ ૭
-------
```

(૬)
```
  ૮ ૫ ૭
+ ૧ ૬ ૨
-------
```

- **નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ સંખ્યાને બે સંખ્યાના સરવાળા સ્વરૂપે દર્શાવો.**

(૧) ૧૮

૧૦	+	૮
૫	+	૧૩
૯	+	૯
૧૨	+	૬
૧	+	૧૭

(૨) ૮૬

૮૦	+	
	+	૪૦
૧૨	+	
	+	૫૦
૨	+	

(૩) ૧૦૮

૧૦૦	+	
	+	૫૦
૩૮	+	
	+	૯૦
૧૦૫	+	

(૪) ૬૫

૫	+	
	+	૩૦
૧૩	+	
૧૦	+	
	+	૧

- **નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ સરવાળા કરો.**

(૧)

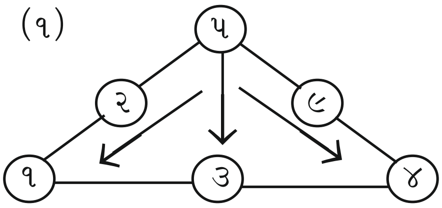

[૮] + [૮] + [૧૮] = [૩૪]

(૨)

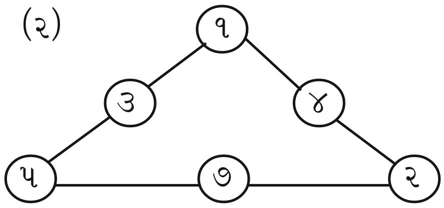

☐ + ☐ + ☐ = ☐

(૩)

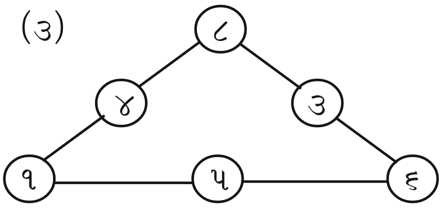

☐ + ☐ + ☐ = ☐

(૪)

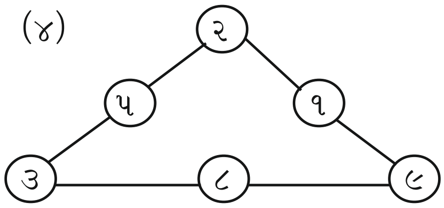

☐ + ☐ + ☐ = ☐

પ્ર-૮ ખાનામાં યોગ્ય અંક મુકો.

(૧)

	૩	૧	૨
+	☐	☐	☐
	૪	૮	૫

(૨)

	૫	☐	૬
+	☐	૩	☐
	૭	૭	૮

(૩)

	૪	☐	૭
+	☐	૮	☐
	૯	૯	૯

(૨)

	૫	[૨]	૯
+	☐	૨	☐
	૬		૪

પ્ર- ૯ સીમા પાસે ૮૩ રૂપિયા છે અને તેના ભાઈ પાસે ૫૮ રૂપિયા છે તો બંને પાસે થઈને કુલ કેટલા રૂપિયા થાય ?

- સોહીના પાસે ૧૮ પેન્સિલ છે અને રોશની પાસે ૧૨૨ પેન્સિલ છે. તો બંને પાસે થઈને કુલ કેટલી પેન્સિલ થાય ?

પ્રકરણ ૪

● **તમારા ઘરમાં નીચે આપેલ વસ્તુઓ હોય, તો તે વસ્તુને નીચે જણાવ્યા મુજબ માપો અને લખો.**

(૧) આંગળીઓથી -

(૨) વેંતથી -

(૩) આંગળીઓથી -

(૪) વેંતથી -

(૫) પગના પંજાથી -

(૬) વેંતથી -

● **નીચે આપેલ વસ્તુઓની લંબાઈને માપપટ્ટી વડે સેમીમાં માપો અને લખો.**

(૧) - જવાબ :

(૨) - જવાબ :

(૩) 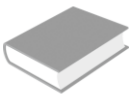 - જવાબ :

(૪) - જવાબ :

(૫) - જવાબ :

- **નીચે આપેલા રસ્તાઓ (માર્ગ) કમલેશના ઘરથી તેની શાળા સુધીના અંતરને દર્શાવે છે તો તેમાંથી ક્યો રસ્તો સૌથી લાંબો અને કયો રસ્તો સૌથી ટૂંકો છે તે જણાવો.**

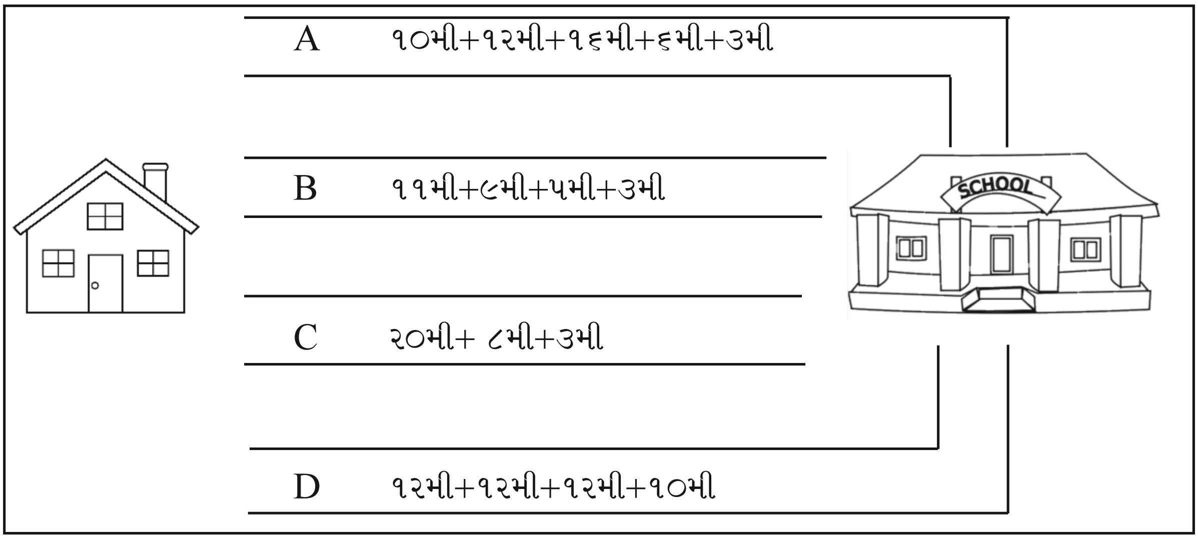

માર્ગ A - ૧૦મી + ૧૨મી + ૧૬મી + ૬મી+ ૩મી = ૪૭મી

માર્ગ B -

માર્ગ C -

માર્ગ D-

- સૌથી ટૂંકો માર્ગ : ________ મીટર
- સૌથી વધુ લાંબો માર્ગ : ________ મીટર

•

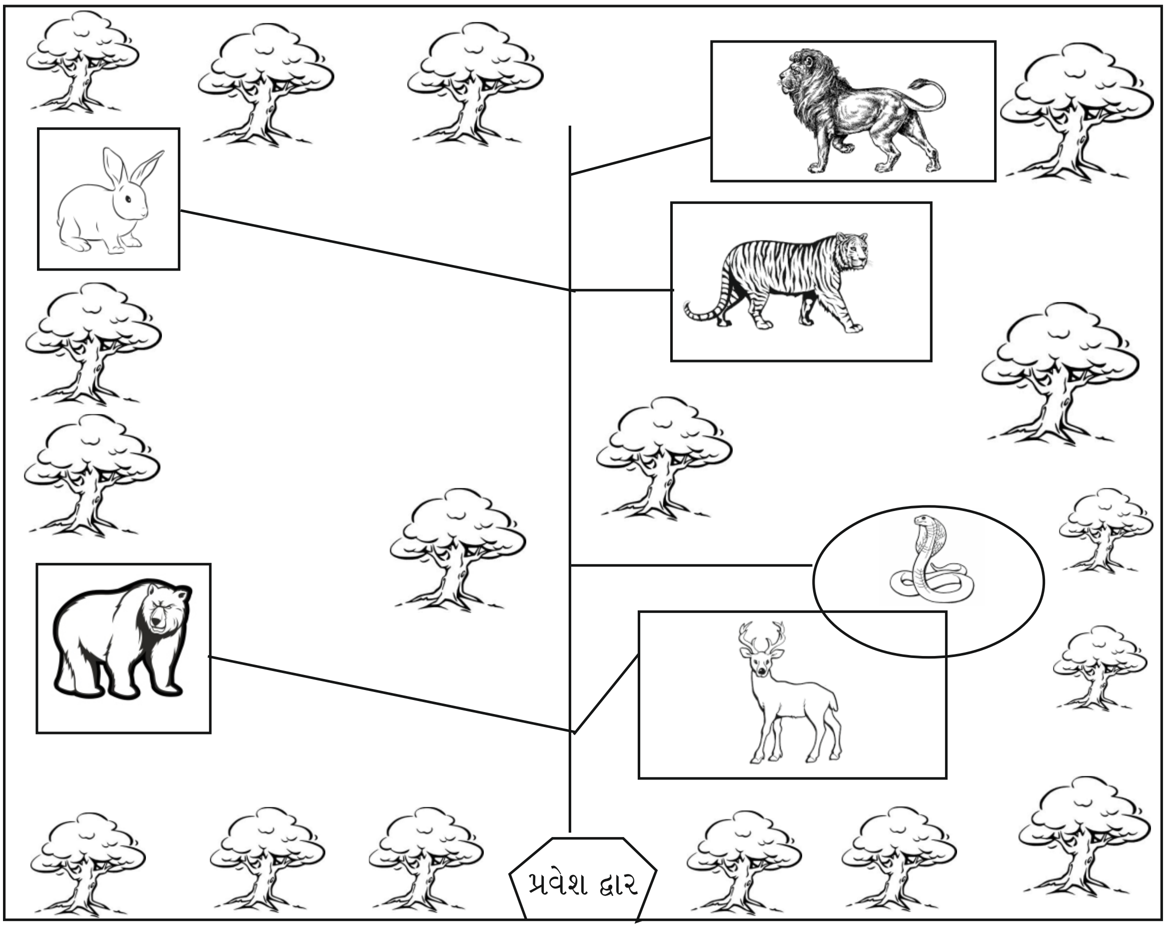

પ્રાણી સંગ્રહાલયમા રહેલા રસ્તાઓને ફૂટપટ્ટી વડે માપો અને તેના પરથી નીચેની માહિતી પૂર્ણ કરો.

(૧) પ્રવેશદ્વારથી સસલા સુધીનો માર્ગ : _______

(૨) રીંછથી વાઘ સુધીનો માર્ગ : _______

(૩) સસલાથી હરણ સુધીનો માર્ગ : _______

(૪) સાપનાઘરથી સિંહ સુધીનો માર્ગ : _______

• **ખાલી જગ્યાઓ પૂરો.**

૧ મીટર = ૧૦૦ સેમી

(૧)	૩મીટર =	_______સેમી	(૪)	૨ મીટર =	_______ સેમી
(૨)	૫મીટર =	_______સેમી	(૫)	૬ મીટર =	_______ સેમી
(૩)	૯મીટર =	_______સેમી	(૬)	૭ મીટર =	_______ સેમી

- **નીચેની વસ્તુઓને મીટરમાં કે સેમીમાં મપાશે ?**

(૧) ટી.વી.ની સ્ક્રિનની પહોળાઈ : ________

(૨) આંગળીની લંબાઈ : ________

(૩) પેન્સિલની લંબાઈ : ________

(૪) બ્લેક બોર્ડની લંબાઈ : ________

(૫) ટુથ બ્રશની લંબાઈ : ________

- **હાથી**

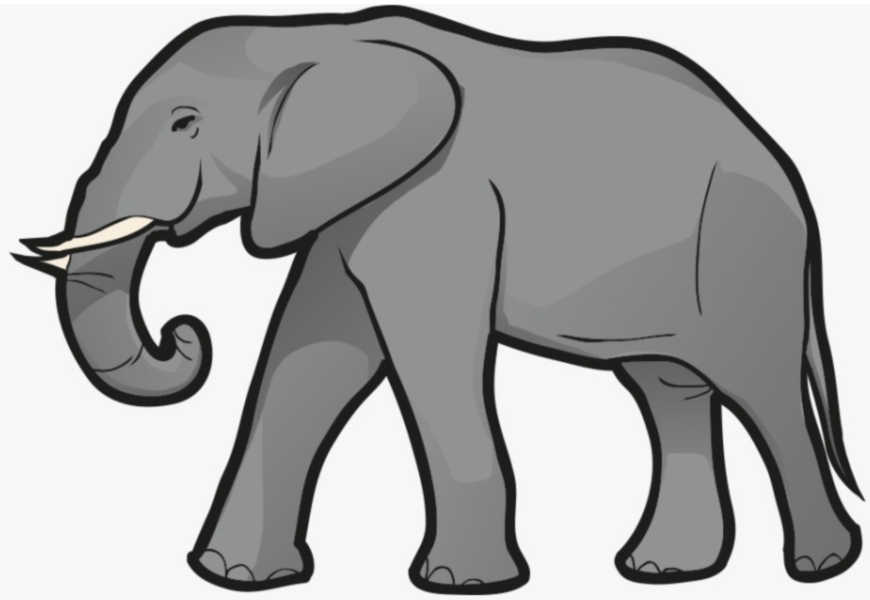

હાથીનું ચિત્ર જોઈને અંદાજ લગાવો.

(૧) હાથીના દાંતની લંબાઈ : ________સેમી

(૨) હાથીની પીઠની લંબાઈ : ________સેમી

(૩) હાથીના પેટની લંબાઈ : ________સેમી

(૪) હાથીની સૂંઢની લંબાઈ : ________સેમી

(૫) હાથીના પંજાની લંબાઈ : ________સેમી

(૬) હાથીના કાનની લંબાઈ : ________સેમી

(૭) હાથીનો કયો ભાગ સૌથી વધુ લાંબો છે ? : ________

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૫

- **નીચેના ચિત્રમાં ચોરસ, ત્રિકોણ, લંબચોરસ અને વર્તુળ કેટલાં છે ? તે કહો.**

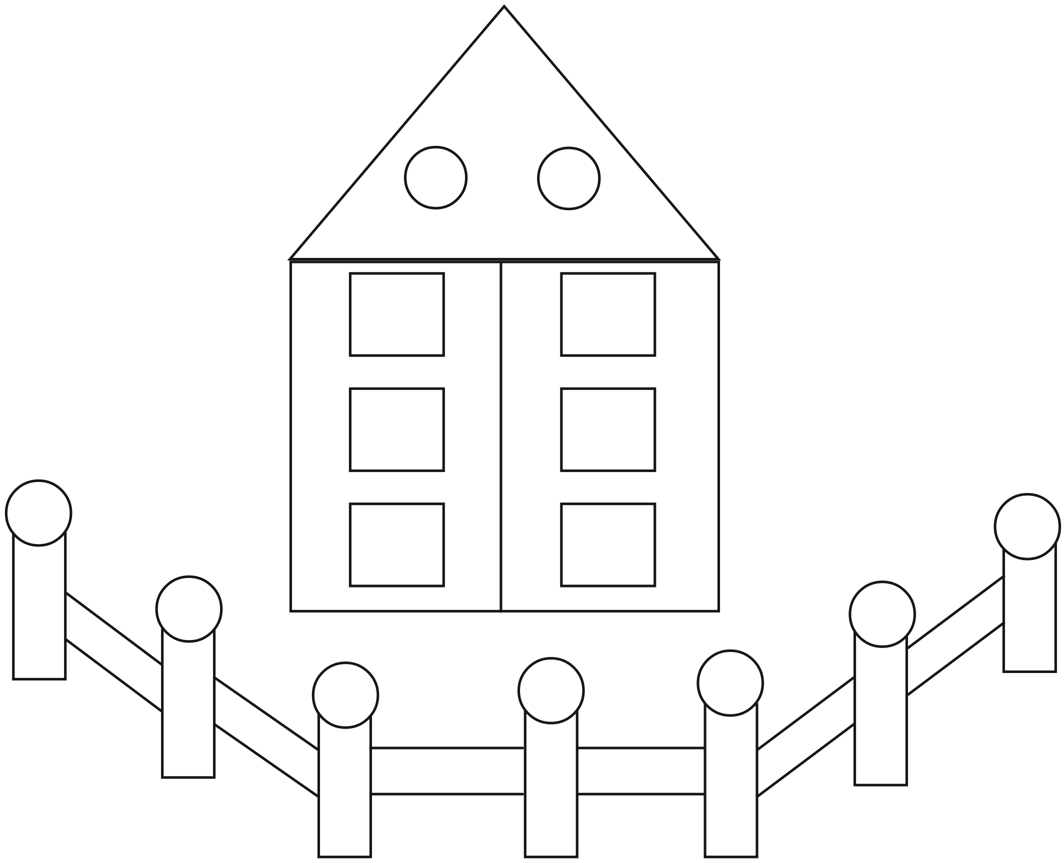

(૧) 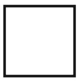 ની સંખ્યા : _______

(૨) 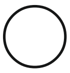 સંખ્યા : _______

(૩) 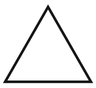 ની સંખ્યા : _______

(૪) ની સંખ્યા : _______

- **નીચેનાં ચિત્રમાં કહ્યા મુજબ રંગ પૂરોઃ**

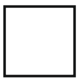 -લાલ

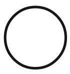 -પીળો

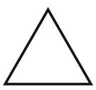 -લીલો

- વાદળી

(૧) 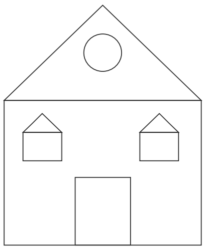

(૨) 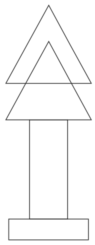

(૩) 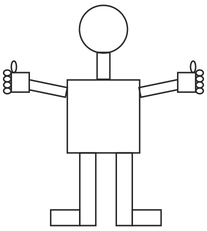

(૪) 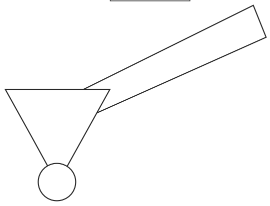

(૫) 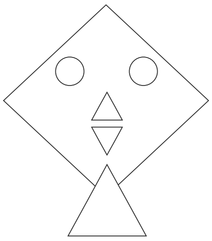

- **નીચેનાં ચિત્રનો આકાર જણાવો.**

(અ)

____

(બ)
____

(ક)
____

(ડ)
____

(ઈ)
____

(ખ) 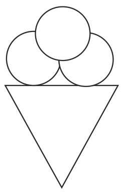
____

(ચ)
____

(છ)
____

- **યોગ્ય આકાર પર ✓ નીશાની કરો.**

(૧) થાળી (વર્તુળ, ત્રિકોણ, ચોરસ)

(૨) બારણું (વર્તુળ, ત્રિકોણ, લંબચોરસ)

(૩) ટ્યુબલાઈટ (વર્તુળ, નળાકાર, ચોરસ)

(૪) ચોક (નળાકાર, ત્રિકોણ, લંબચોરસ)

(૫) સેન્ડવીચ (ગોળ, નળાકાર, ત્રિકોણ)

- **નીચેની આકૃતિઓમાં ખાનાંનો ઉપયોગ કરી શક્ય તેટલો મોટો ચોરસ બનાવો.**

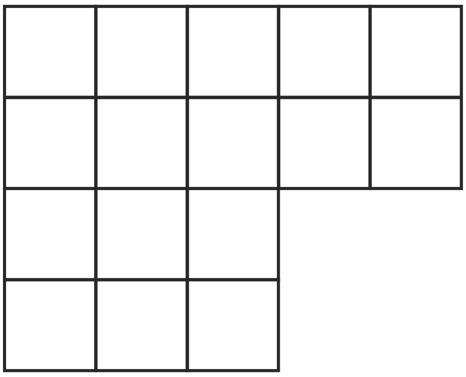

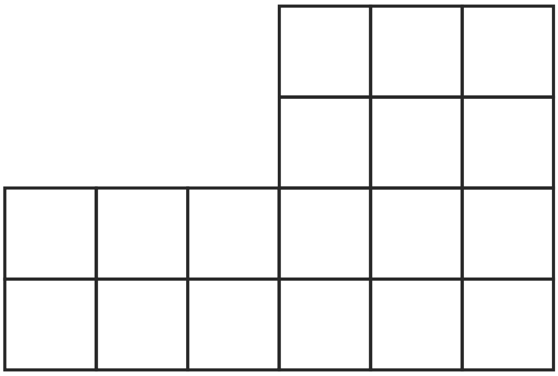

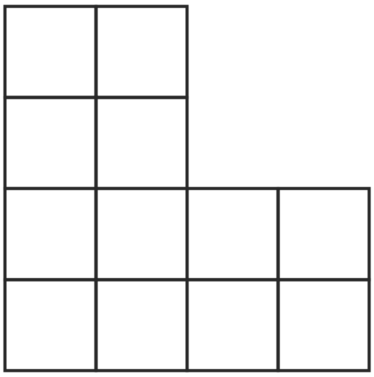

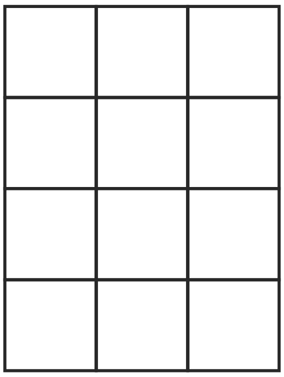

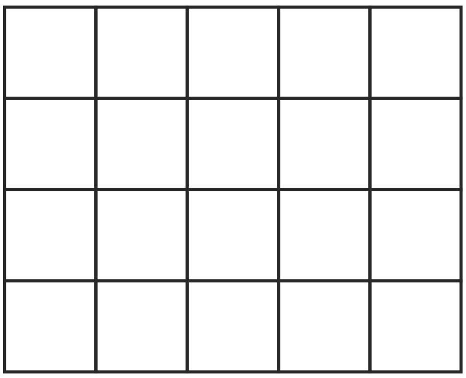

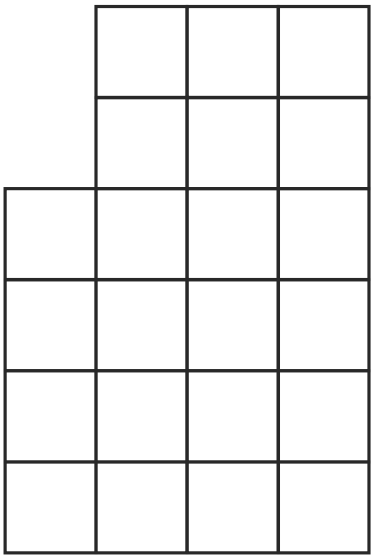

● નીચે આપેલી વસ્તુઓને આધારે ઉદાહરણ મુજબ જવાબ આપો.

વસ્તુ	ચિત્ર	ખૂણા (હા/ના)	(કિનારી) ધારની સંખ્યા	ખૂણાઓની સંખ્યા
(૧)	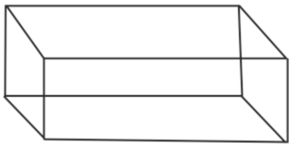	હા	૧૨	૨૪
(૨)		ના		
(૩)				
(૪)				
(૫)				
(૬)				

● અહીં સાત ટુકડાવાળા ટેનગ્રામની આકૃતિ છે. તેના પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

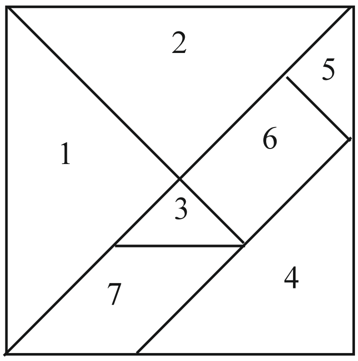

(૧) ક્યા નંબરનો ટુકડો ચોરસ આકારનો છે ?

(૨) ક્યા નંબરનો ટુકડો ત્રિકોણ આકારનો છે ?

(૩) ત્રિકોણ આકારના ક્યા નંબરના ટૂકડાઓ સરખા છે ?

પ્રકરણ ૬

● '◯' માં ગણતરી કરીને જવાબ લખો.

(અ)

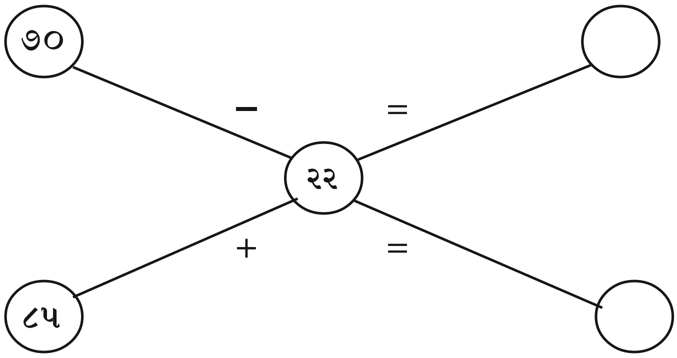

(બ)

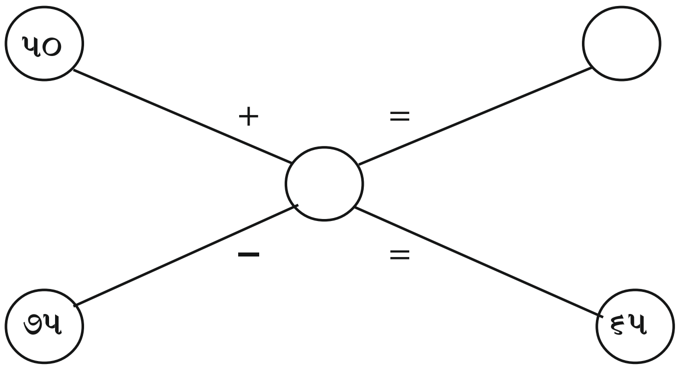

(ક)

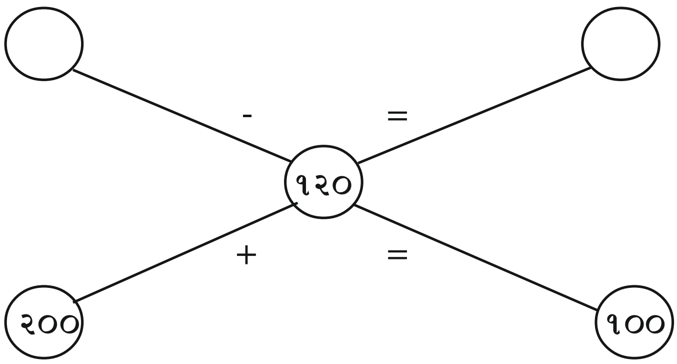

(ડ)

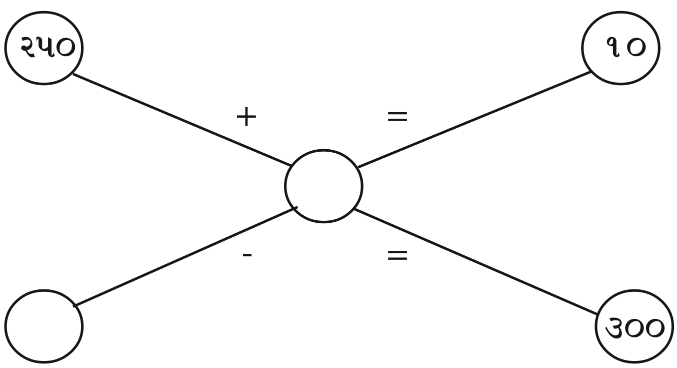

- **નીચેના દાખલા ગણો.**

(અ) ૨૭ − ૯	(બ) ૨૫ − ૮	(ક) ૪૪ − ૯
(ડ) ૮૭ − ૨૯	(ઈ) ૨૩૫ − ૧૨૬	(ફ) ૩૮૦ − ૨૭૨
(ચ) ૪૦૦ − ૨૫૧	(છ) ૩૦૫ − ૧૧૬	(જ) ૯૮૦ −૧૮૦

- **આપેલી સંખ્યાને સાચા વિકલ્પ સાથે જોડો.**

ઉદા. (૫૪) → ૯૬ − ૪૨

સંખ્યા	વિકલ્પો
ઉદા. ૫૪	૪૫ + ૨૪ ૯૬ − ૪૨ ૬૨ − ૨૦
(ક) ૮૫	૧૧૬ − ૩૧ ૧૭૬ − ૯૪ ૪૦ + ૮૩
(ખ) ૫૫	૩૬ + ૨૪ ૭૯ − ૨૪ ૮૦ − ૪૫
(ગ) ૬૬	૩૫ + ૩૧ ૪૩ + ૨૪ ૧૪૬ − ૯૮

- **બાદબાકી કરો અને જવાબને ચકાસો.**

<u>ઉ.દા.</u>

```
   ૩ ૧૨
   ૩ ૪ ૨
 − ૧ ૩ ૫
  [૨ ૦ ૭]  →    ૨ ૦ ૭
              + ૧ ૩ ૫
               [૩ ૪ ૨]
```

(૧) ૪ ૧ ૬
- ૨ ૦ ૭
[ ] → [ ]

(૨) ૫ ૫ ૮
- ૨ ૨ ૯
[ ] → [ ]

(૩) ૯ ૭ ૨
- ૨ ૨ ૫
[ ] → [ ]

(૪) ૩ ૯ ૧
- ૧ ૮ ૩
[ ] → [ ]

- **ખાનામાં બાદબાકી કરીને યોગ્ય અંક લખો.**

(અ)

	૭	...	૮
–	...	૪	૩
	૨	૨	...

(બ)

	...	૫	૦
–	૪	....	૨
	૧	૨	...

(ક)

	...	...	૩
–	૧	૪	૮
	૩	૫	...

(ડ)

	૮	૫	...
–	૨	....	૫
	...	૧	૮

- **પેટર્ન પૂર્ણ કરો.**

(૧) ૧૭૫, ૨૦૫,_____ ,૨૬૫,_____,_____

(૨) ૮૦૦, _____,૬૦૦,_____,૪૦૦,_____, _____

(૩) ૧૧૨, ૧૧૭,_____, _____,૧૩૨, _____

(૪) ૬૯૦, ૬૫૦, _____, _____, _____, _____

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૭

- **નીચે આપેલી પ્રવૃત્તિમાં લાગતા સમય મુજબ જોડકાં જોડો.**

(૧) 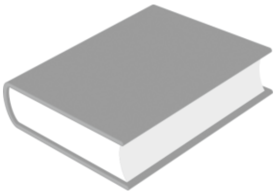 (અ) વર્ષો

(૨) (બ) કલાકો

(૩) (ક) સેકન્ડો

(૪) (ડ) મહિનાઓ

(૫) (ઈ) અઠવાડિયાઓ

(૬)

(ફ) મિનિટો

- **જોડકાં જોડો.**

(૧) હેમાની સવારમાં ૭:૩૦ ઊઠે છે.

(૨) હેમાની સવારમાં ૮:૩૦ નાસ્તો કરે છે.

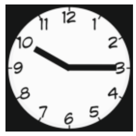

(૩) હેમાની શાળામાં ૧૦:૧૫ એ વાંચે છે.

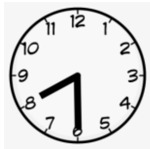

(૪) હેમાની શાળાએથી રિશેષમાં ૨:૩૦ વાગે ઘરે પાછી આવે છે.

(૫) હેમાની પોણા છ વાગે રમે છે.

(૬) હેમાની રાત્રે ૧૦ વાગે સૂઈ જાય છે.

- **જોડકાં જોડો.**

(૧) ૨:૪૫	(અ) આઠ
(૨) ૭:૧૦	(બ) સવા આઠ
(૩) ૮:૧૫	(ક) ૭ કલાકને ૧૦ મીનીટ
(૪) ૧૧:૨૫	(ડ) પોણા ત્રણ
(૫) ૮:૦૦	(ઈ) સાડા અગિયારમાં પાંચ મિનિટ બાકી

- **નીચે આપેલ સમય મુજબ ઘડિયાળમાં યોગ્ય રીતે કાંટા જોડો.**

(૧) ૩:૦૦

(૨) ૪:૩૦

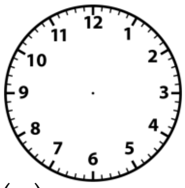

(૩) ૫:૪૫

(૪) ૮:૨૫

(૫) ૧૦:૫૫

(૬) ૧:૩૦

- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) એક વર્ષમાં _______ મહિનાઓ હોય છે.

(૨) વર્ષનો પ્રથમ મહિનો _______ છે.

(૩) વર્ષનો છેલ્લો મહિનો _______ છે.

(૪) ડિસેમ્બર મહિનામાં _______ દિવસો હોય છે.

(૫) સપ્ટેમ્બર મહિનામાં _______ દિવસો હોય છે.

(૬) ફેબ્રુઆરી મહિનાને _______ અથવા _______ દિવસો હોય છે.

(૭) જૂન મહિના પછી _______ મહિનો આવે.

(૮) ડિસેમ્બર પહેલાં _______ મહિનો આવે.

(૯) માર્ચ અને મે ની વચ્ચે _______ મહિનો આવે.

(૧૦) પ્રજાસત્તાક દિવસ _______ મહિનામાં આવે.

(૧૧) ઉત્તરાયણ _______ મહિનામાં આવે.

(૧૨) નાતાલ પર્વ _______ મહિનામાં આવે.

(૧૩) આપણા દેશ માટે સ્વતંત્ર દિવસ _______ મહિનામાં ઉજવવામાં આવે છે.

(૧૪) તમારો જન્મદિવસ _______ મહિનામાં આવે છે.

- **કેલેન્ડર વર્ષ ૨૦૨૧ : એપ્રિલ.**

- કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(૧) આ મહિનામાં કેટલા દિવસો છે ? ________________

(૨) આ મહિનામાં કેટલા શનિવાર છે ? ________________

(૩) કયા વારથી મહિનાની શરૂઆત થાય છે ? ________________

(૪) ૧૫મી તારીખે કયો વાર છે ? ________________

(૫) રામનવમી કઈ તારીખે ઉજવવામાં આવી ? ________________

પ્રકરણ ૮

- **વધુ ભારે કોણ ? ભારે હોય તેના પર ✓ ની નિશાની કરો.**

(૧) 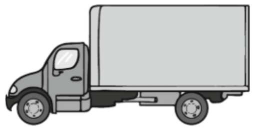

(૨)

(૩)

(૪)

(૫)

- **હલકા વજન પર ' ◯ ' કરો.**

(૧) ૩૦ ગ્રામ ૫૦ ગ્રામ

(૨) ૮ કિગ્રા ૮૦ ગ્રામ

(૩) ૨૫૦ કિલોગ્રામ ૧૫૦ કિલોગ્રામ

(૪) ૫૦ કિલોગ્રામ ૧૫૦ ગ્રામ

(૫) ૧૦૦ કિગ્રા ૧૦૦ ગ્રામ

- **નીચેની વસ્તુઓને ગ્રામમાં માપશો કે કિલોગ્રામમાં માપશો ? તે લખો.**

(૧) ____________________

(૨) ____________________

(૩) ____________________

(૪) ____________________

(૫) 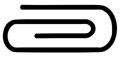 ____________________

(૬) ____________________

(૭) 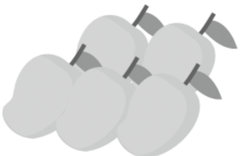 ____________________

- **સરખા વજન સાથે જોડકાં જોડો.**

૧ કિલોગ્રામ બટેટા	૨૦૦૦ ગ્રામ ચણા
૨ કિલોગ્રામ ડુંગળી	૧૦૦૦ ગ્રામ મરચા
૪ કિલોગ્રામ વટાણા	૫૦૦ ગ્રામ મીઠું
૧/૨ કિગ્રા ખાંડ	૨૫૦૦ ગ્રામ રીંગણ + ૧૫૦૦ ગ્રામ લસણ

- **નીચે આપેલ વજન મુજબ વસ્તુઓની યાદી બનાવો.**

જેનું વજન ૧ કિગ્રા કરતાં ઓછું છે. તેવી વસ્તુઓ	જેનું વજન ૧ કિગ્રા કરતાં વધુ છે તેવી વસ્તુઓ
(૧)	(૧)
(૨)	(૨)
(૩)	(૩)
(૪)	(૪)
(૫)	(૫)

- **નીચે આપેલ વસ્તુના વજન મુજબ વજનિયાં બાજુમાં દોરો.**

વસ્તુ		વજનિયાં
(અ) ૫૦ કિગ્રા ચોખા	-	
(બ) ૮ કિગ્રા મગ	-	
(ક) દોઢ કિગ્રા કેળાં	-	
(ડ) ૧ કિલોગ્રામ અને ૭૦૦ ગ્રામ મકાઈ	-	
(ઈ) ૭૦૦ ગ્રામ બદામ	-	

- **નીચેની વસ્તુઓના વજનનું અનુમાન કરી યોગ્ય રીતે જોડકા જોડો.**

(અ) (૧) ૧૦૦ કિગ્રા થી વધુ

(બ) (૨) ૨૫ ગ્રામ

(ક) (૩) ૧૦ કિગ્રા

(ડ) 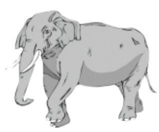 (૪) ૧૦૦ ગ્રામ

(ઈ) (૫) ૫૦ ગ્રામ

(ફ) (૬) ૨૦ કિગ્રા

(ગ) (૭) ૨ કિગ્રા

(૮) ૧ કિગ્રા

- **નીચે આપેલી વસ્તુનાં વજન પરથી યોગ્ય રીતે વપરાતા વજનીયા પર ◯ કરો.**

(૧)

૧ કિગ્રા ૨૦૦ ગ્રામ

(૨)

૫ કિગ્રા

(૩)

૮ કિગ્રા

(૪)

૨ કિગ્રા ૫૦૦ ગ્રામ

(૫)

૩૦૦ ગ્રામ

(૬)

૮ કિગ્રા ૩૫૦ ગ્રામ

- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) ૧ કિગ્રા = _______ ગ્રામ

(૨) ૭૦૦૦ ગ્રામ = _______ કિગ્રા

(૩) ૨૫ કિગ્રા = _______ ગ્રામ

(૪) ૩૫૦૦ ગ્રામ = _______ કિગ્રા _______ ગ્રામ

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૯

- **નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ જવાબ આપો.**

(૧) 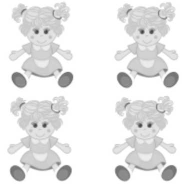

કેટલી ઢીંગલીઓ છે ?

ઢીંગલીઓના પગ ભેગા મળીને કેટલા હોય છે ? ૨ + ૨ + ૨ + ૨=૮

અથવા ૪ " ૨ = ૮

(૨) 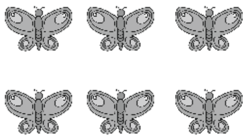

કેટલા પતંગિયા છે ?

પતંગિયાને કેટલી પાંખો છે ?

અથવા

(૩)

કેટલી રીક્ષા છે ?

બધી રીક્ષાને થઈને કુલ કેટલા પૈડાં છે ?

અથવા

(૪) 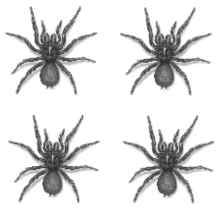

કેટલા કરોળિયા છે ?

બધા કરોળિયા મળીને

તેમના કુલ કેટલા પગ છે ?

અથવા

(૫) 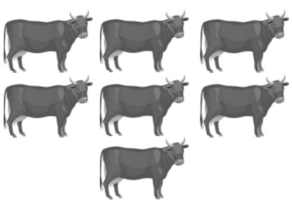

કેટલી ગાય છે ?

બધી ગાયના થઈને કુલ કેટલા પગ છે ?

અથવા

- **યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો.**

(૧)	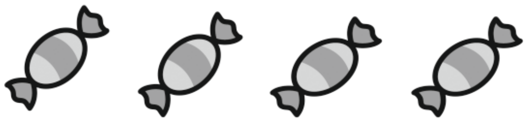	(અ)	૩ × ૫
(૨)		(બ)	૨ × ૩
(૩)		(ક)	૪ × ૧
(૪)		(ડ)	૫ × ૨

- **આપેલ ઉદાહરણ મુજબ ખાલી જગ્યા પુરો.**

(૧)

કેટલા ટમેટાં છે ?

૨ દસ વખત એટલે ૨૦ થાય

∴ ૨ " ૧૦ = ૨૦

(૨)

કેટલા ફુગ્ગા છે ?

૩ ______ વખત એટલે ______ થાય

∴ ______ " ______ =

(૩) 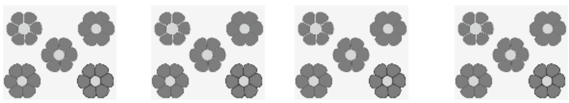

કેટલા ફુલ છે ?

૫ ______ વખત એટલે ______ થાય

∴ ______ " ______ =

- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) ૩ " ૬ એટલે ૩ વખત ૬ અથવા ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩

(૨) ૨ " ૪ એટલે ______ વખત ______ અથવા ________

(૩) ૩ " ૫ એટલે ______ વખત ______ અથવા ________

(૪) ૪ " ૩ એટલે ______ વખત ______ અથવા ________

(૫) ૫ " ૫ એટલે ______ વખત ______ અથવા ________

(૬) ૬ " ૮ એટલે ______ વખત ______ અથવા ________

- **ગુણાકાર કરો.**

ઉદા. (૧) ૬ + ૬ + ૬ + ૬ = ૪ " ૬ = ૨૪

(૨) ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ = ________ = ________

(૩) ૮ + ૮ + ૮ = ________ = ________

(૪) ૧૨ + ૧૨ + ૧૨ + ૧૨ = ________ = ________

(૫) ૨૦ + ૨૦ + ૨૦ + ૨૦ + ૨૦ = ________ = ________

(૬) ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧ = ________ = ________

(૭) ૭ + ૭ + ૭ + ૭ + ૭ + ૭ + ૭ + ૭ = ________ = ________

- **ટેબલ પર પાંચ થાળી છે દરેક થાળીમાં બે વાટકી છે તો કુલ કેટલી વાટકીઓ થશે ?**

- **એક બાસ્કેટમાં ૬ કેરીઓ છે તો ૬ બાસ્કેટમાં કુલ કેટલી કેરી હશે ?**

- **એક દિવાલમાં ત્રણ બારી છે તો ૭ દિવાલમાં કુલ કેટલી બારીઓ છે ?**

- એક ટ્રે માં ૧૦ ઈંડા છે તો આવી ૮ ટ્રે માં કુલ કેટલા ઈંડા હશે ?

- ગુણાકાર કરી વર્તુળમાં સંખ્યા લખો.

(૧)

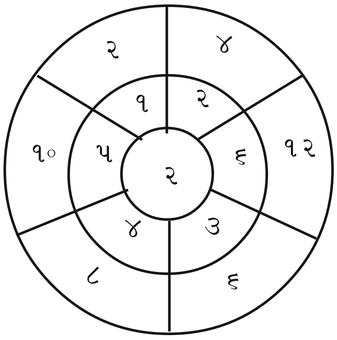

(૨)

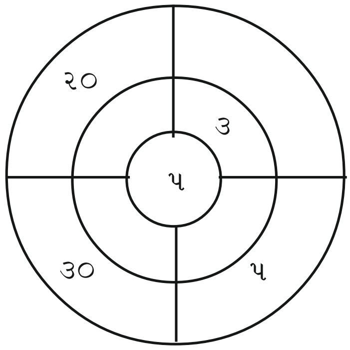

(૩)

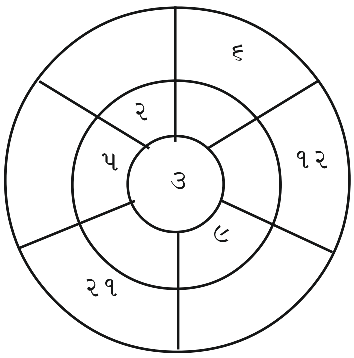

(૪)

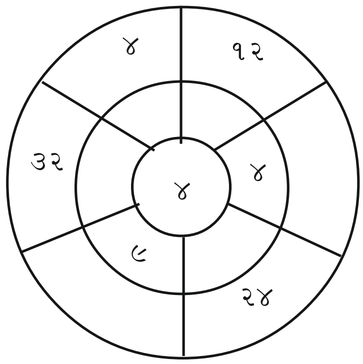

- ૧ થી ૧૦ સુધીના ઘડિયા લખો.

● ઉદાહરણ મુજબ ગુણાકાર સ્વરૂપે સંખ્યા લખો.

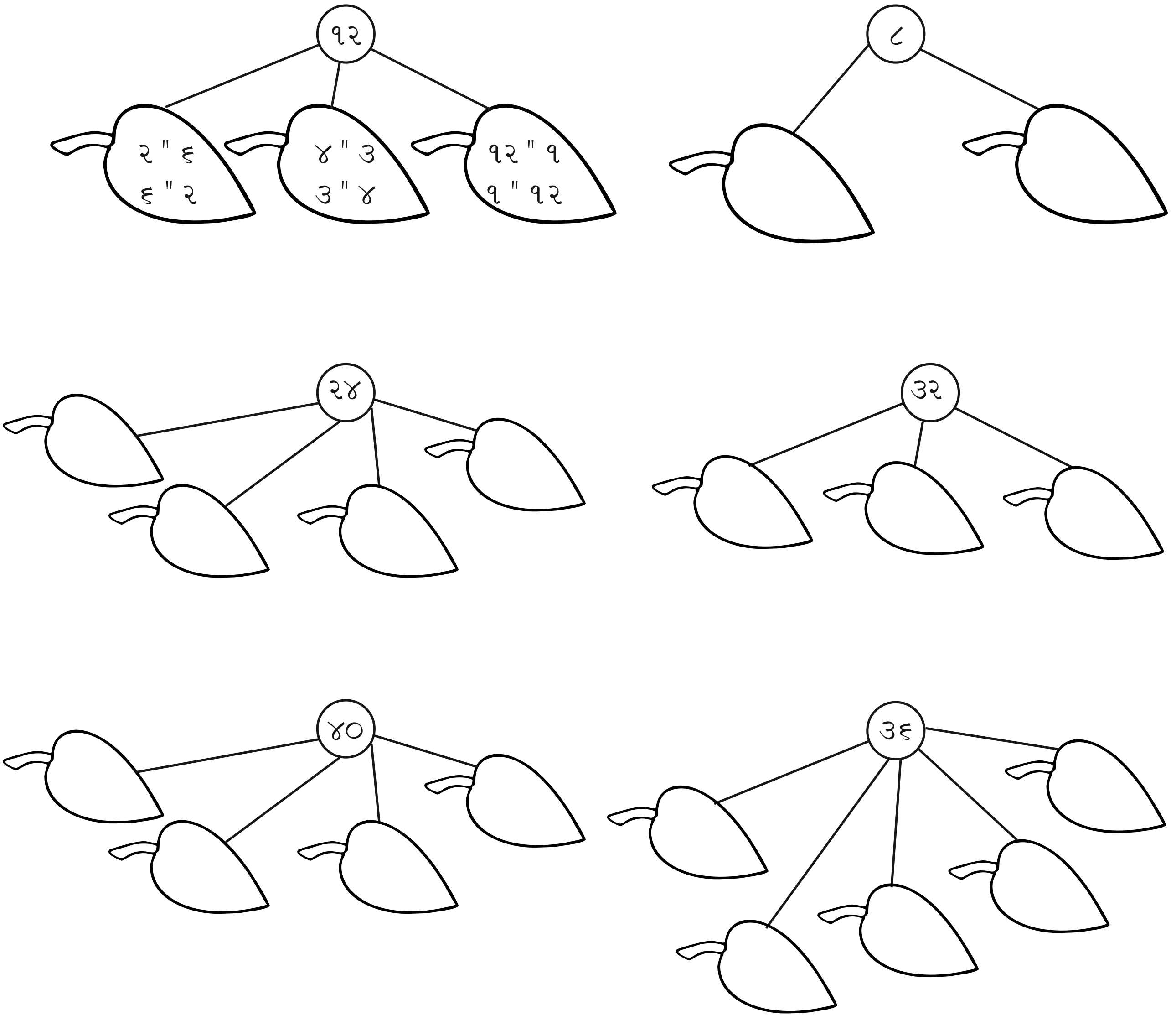

- **ઉદાહરણ મુજબ ગુણાકાર કરો.**

(૧) ૪૬ " ૨

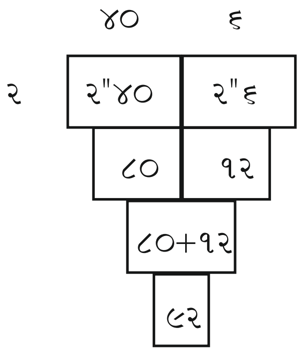

(૨) ૩૫ " ૩

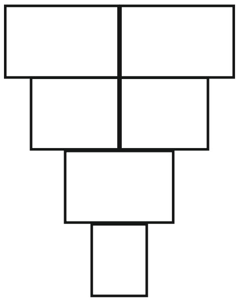

(૩) ૭૨ " ૮

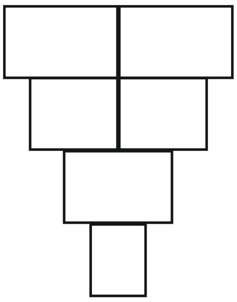

(૪) ૬૪ " ૬

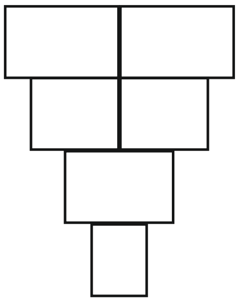

- **ઉદાહરણ મુજબ ગુણાકાર કરો.**

(૧) ૧૮ " ૩૨

	૩૦	૨
૧૦	૩૦ " ૧૦ = ૩૦૦	૨ " ૧૦ = ૨૦
૮	૩૦ " ૮ = ૨૪૦	૨ " ૮ = ૧૬

૩૦૦
\+ ૨૦
\+ ૨૪૦
\+ ૧૬
૫૭૬

(૨) ૧૪ " ૧૨

(૩) ૨૫ " ૧૪

(૪) ૩૬ " ૫૪

(૫) ૯૨ " ૮૭

પ્રકરણ ૧૦

- **નીચેની પેટર્ન પૂર્ણ કરો.**

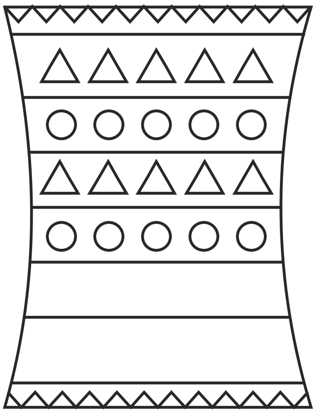
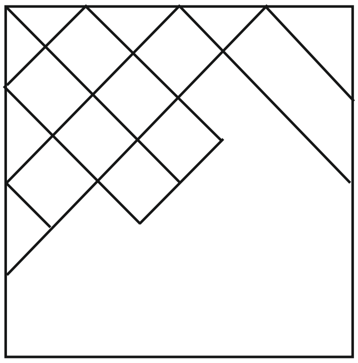
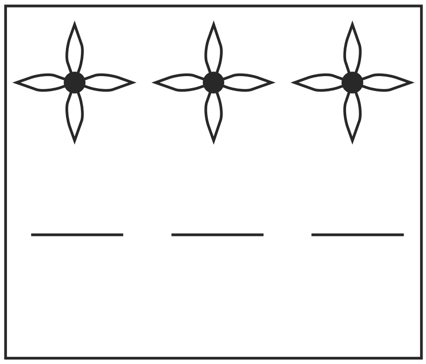

- **નીચેની પેટર્ન પૂર્ણ કરો.**

(૧) ૧ ૨ ૧ ૨ ………… ………… …………

(૨) ક ક ખ ખ ક ક ………… ………… …………

(૩) 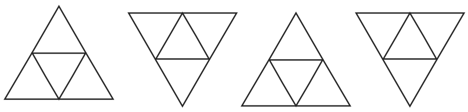 ………… ………… …………

(૪) 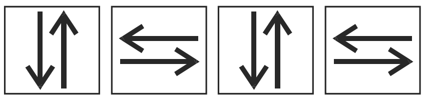 ………… ………… …………

(૫) આગળ, પાછળ, ઉપર, નીચે, આગળ, ………… ………… …………

- **સાચી પેટર્નને ઓળખી બતાવો.**

(૧) 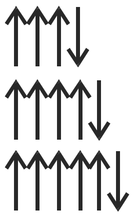

(અ) 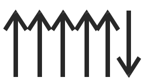 (બ) (ક) 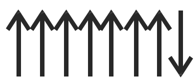

(૨) ◯◯□□
◯◯◯□□
◯◯◯◯□□

(અ) ◯◯◯◯□□ (બ) ◯◯◯◯◯□ (ક) ◯◯◯◯◯□□

(૩) ૧, ૨
૧, ૨, ૩
૧, ૨, ૩, ૪

(અ) ૧, ૨, ૩, ૫ (બ) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ (ક) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬

(૪) ૧ ૦
૧ ૧ ૦ ૦
૧ ૧ ૧ ૦ ૦ ૦

(અ) ૧ ૧ ૧ ૧ ૦ ૦ ૦ ૦ (બ) ૧ ૧ ૧ ૦ ૦ ૦ ૦ (ક) ૧ ૧ ૧ ૧ ૦ ૦ ૦

(૫) ૧
૨ ૨
૩ ૩ ૩

(અ) ૩ ૩ ૩ ૩ (બ) ૨ ૨ ૨ ૨ (ક) ૪ ૪ ૪ ૪

- **□ માં પેટર્ન મુજબ સંખ્યા લખો.**

(૧) ૨, ૪, ૬, □, □, ૧૨, □, □

(૨) ૧૦, ૨૦, □, ૪૦, □, □

(૩) ૨૧, ૨૩, ૨૫, □, □, ૩૧, □, □

(૪) ૧૦, ૧૨, ૧૪, □, □, □

- **નીચે આપેલ સંખ્યાઓ પૈકી એકી સંખ્યાને નીચે આપેલ □ પેટીમાં અને બેકી સંખ્યાને ◯ પેટીમાં લખો.**

૮, ૧૭, ૩૨, ૧૦૦, ૬૪, ૪૭, ૭૩, ૬૫, ૮૨, ૯૪, ૫૪, ૨૯

□ ◯

- **એકી સંખ્યા પર લાલ રંગ પૂરો.**

૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦

- **બેકી સંખ્યા પર પીળો રંગ પૂરો.**

૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

- **કૌંસનો ઉપયોગ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) એકી સંખ્યા + એકી સંખ્યા = ... સંખ્યા (એકી, બેકી)

(૨) એકી સંખ્યા + બેકી સંખ્યા = ... સંખ્યા (એકી, બેકી)

(૩) બેકી સંખ્યા + બેકી સંખ્યા = ... સંખ્યા (એકી, બેકી)

(૪) સૌથી નાનામાં નાની એકી સંખ્યા .... છે. (૧, ૩, ૫)

(૫) સૌથી નાનામાં નાની બેકી સંખ્યા .... છે. (૨, ૪, ૬)

- **ઉદાહરણ મુજબ યોગ્ય જવાબ લખો.**

(૧) ૬૦ + ૪૦ = [૧૦૦] [બેકી]

(૨) ૨૩ + [ ] = ૨૫ [ ]

(૩) ૪૪ + ૩૩ = [ ] [ ]

(૪) ૧૨ + ૧૩ = [ ] [ ]

(૫) ૩૬ + ૪૨ = [ ] [ ]

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૧૧

- **નીચેનામાંથી કયું પ્રાણી ૧ લિટર કરતાં વધારે કે ઓછું પાણી પી શકે છે તેના પર ' ✓ ' ની નિશાની કરો.**

(૧)

(અ) ૧ લિટર કરતાં વધુ

(બ) ૧ લિટર કરતાં ઓછું

(૨)

(અ) ૧ લિટર કરતાં વધુ

(બ) ૧ લિટર કરતાં ઓછું

(૩)

(અ) ૧ લિટર કરતાં વધુ

(બ) ૧ લિટર કરતાં ઓછું

(૪)

(અ) ૧ લિટર કરતાં વધુ

(બ) ૧ લિટર કરતાં ઓછું

(૫) 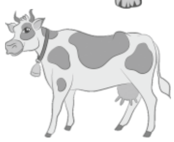

(અ) ૧ લિટર કરતાં વધુ

(બ) ૧ લિટર કરતાં ઓછું

- **નીચે આપેલ વસ્તુઓ પૈકી આશરે કેટલું પ્રવાહી સમાવી શકાય છે ? તો તેના પર ' ✓ ' ની નિશાની કરો.**

(૧)

☐ ૧/૨ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧/૨ લિટર કરતાં વધુ

---

(૨)

☐ ૧/૨ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧/૨ લિટર કરતાં વધુ

---

(૩)

☐ ૧ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧ લિટર કરતાં વધુ

(૪)

☐ ૧ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧ લિટર કરતાં વધુ

(૫)

☐ ૧ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧ લિટર કરતાં વધુ

(૬)

☐ ૧ લિટર કરતાં ઓછું

☐ ૧ લિટર કરતાં વધુ

- **નીચે આપેલ વસ્તુઓ પૈકી જેને લિટરમાં માપી શકાય છે તેના પર ' ✓ ' ની નિશાની કરો.**

(૧)

(૨)

(૩)

(૪)

(૫)

(૬)

- **નીચે આપેલા કયા પદાર્થમાં વધુ પ્રવાહી ભરેલું છે ?**

(૧) 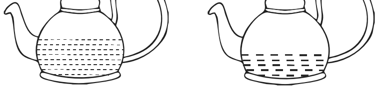

(૨) 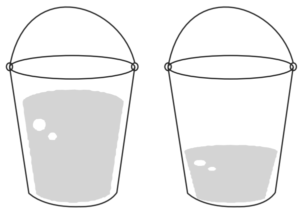

(૩) 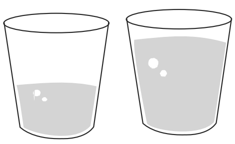

(૪)

● પાણીના કપ જેટલું પાણીથી એક માં કેટલું પાણી ભરી શકાય છે ?

(૧) જગ પાણી ભરવા માટે કેટલા કપ પાણી જોઈએ ?

(૨) થી કેટલા જગ પાણી ભરી શકાય ?

(૩) ખરું કે ખોટું તે જણાવો.

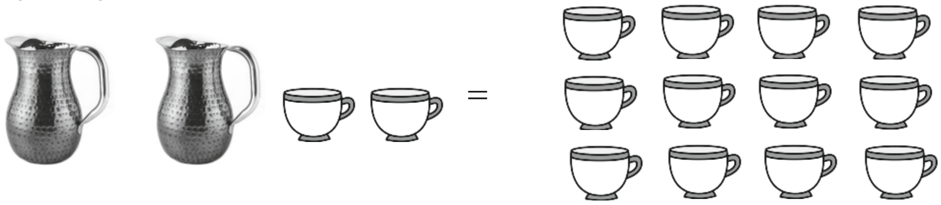

● **નીચે પાણી ભરેલી બોટલના નામ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.**

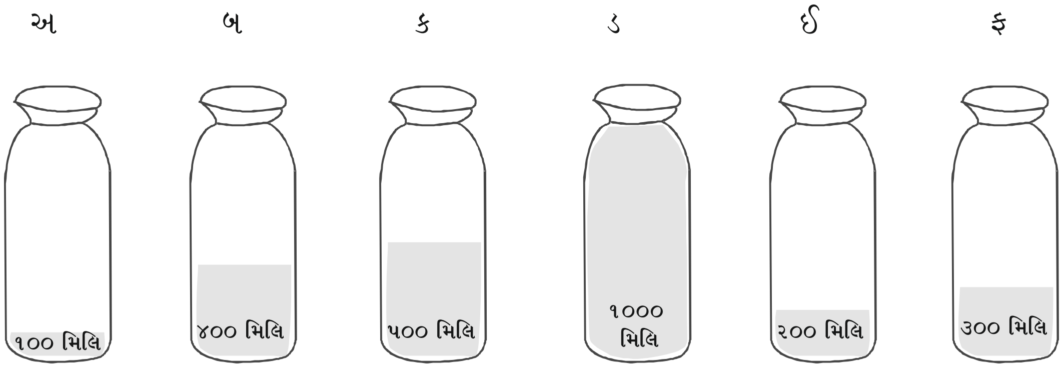

(૧) કઈ બોટલમાં સૌથી ઓછું પાણી છે ? ____________

(૨) કઈ બોટલમાં સૌથી વધુ પાણી છે ? ____________

(૩) કઈ કઈ બોટલનું પાણી ભેગું કરતાં બોટલ ‘ડ’ જેટલું થશે ? ____________

(૪) બોટલ ‘ઈ’ અને બોટલ ‘અ’ પૈકી શેમાં પાણી ઓછું છે ? ____________

(૫) બોટલ ‘બ’ અને બોટલ ‘ક’ થઈને કુલ કેટલું પાણી થશે ? ____________

(૬) બોટલ ‘ઈ’ અને બોટલ ‘ફ’ નું પાણી ભરતાં કુલ પાણી કેટલા બોટલ જેટલું થશે ? ____________

પ્રકરણ ૧૨

- **ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) 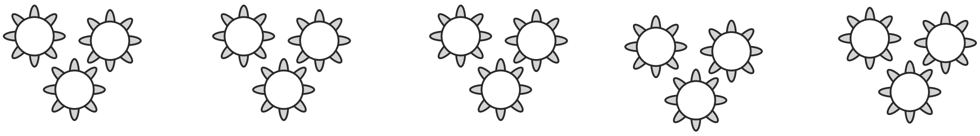

(અ) બધા થઈને કુલ .... ફૂલ છે.

(બ) ફૂલના કુલ .... જૂથ છે.

(ક) દરેક જૂથમાં .... ફૂલ છે.

(૨)

(અ) બધા થઈને કુલ .... કેળાં છે.

(બ) કેળાંના કુલ .... જૂથ છે.

(ક) દરેક જૂથમાં .... કેળાં છે.

(૩) 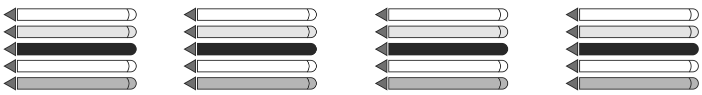

(અ) બધા થઈને કુલ .... પેન્સિલ છે.

(બ) પેન્સિલના કુલ .... જૂથ છે.

(ક) દરેક જૂથમાં .... પેન્સિલ છે.

(૪)

(અ) બધા થઈને કુલ .... ભમરડાં છે.

(બ) ભમરડાંના કુલ .... જૂથ છે.

(ક) દરેક જૂથમાં .... ભમરડાં છે.

- **આપેલ ઉદાહરણ મુજબ બોક્ષ પાડી યોગ્ય જવાબ આપો.**

(૧) ૨ - ૨ ના જૂથમાં ભાગ પાડો.

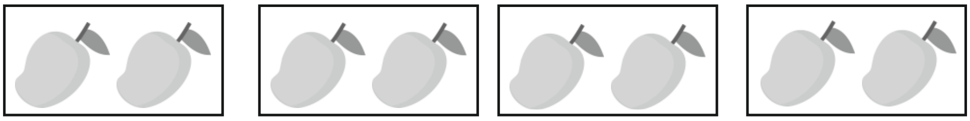

= ૮ ÷ ૨ = ૪

(૨) ૩ - ૩ ના જૂથમાં ભાગ પાડો.

= .... ÷ .... = ...

(૩) ૪ - ૪ ના જૂથમાં ભાગ પાડો.

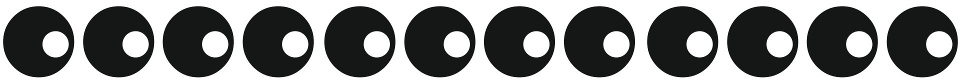

= .... ÷ .... = ...

(૪) ૫ - ૫ ના જૂથમાં ભાગ પાડો.

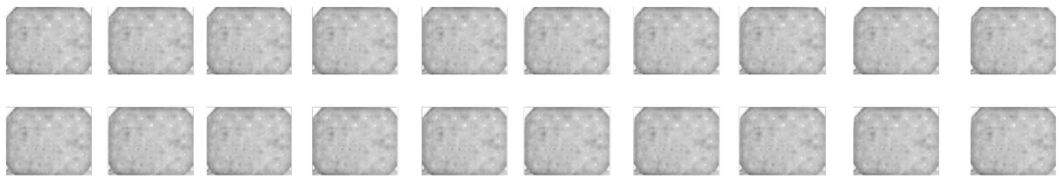

= .... ÷ .... = ...

- **રાધે સ્વીટની દુકાનમાં ૫૦ બુંદીના લાડવા બનાવે છે અને તેને વિવિધ રીતે ગોઠવણી કરે છે. એમાની એક ગોઠવણી કરતાં નીચે આપેલ 'ટ્રે' માં ગોઠવવાની શરૂઆત કરે છે. જેમાં પહેલી હરોળમાં ૫ બુંદીના લાડવા છે.**

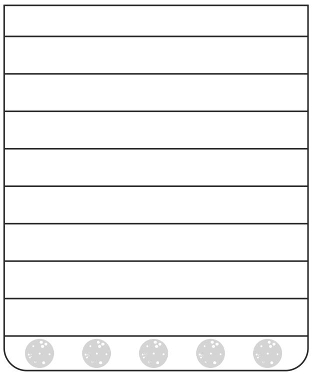

- **ઉપર મુજબની ગોઠવણી કરતાં જોઈએ તો એ મુજબ ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) જો પહેલી હરોળમાં ૫ બૂંદીના લાડવા ગોઠવીએ તો બાકીના .... બૂંદીના લાડવા રહ્યા.

(૨) મે ટ્રે માં ૪૦ બૂંદીના લાડવા ગોઠવ્યા છે તો તે .... હરોળમાં ગોઠવ્યા હશે.

(૩) ૫૦ બૂંદીના લાડવા માટે કુલ કેટલી હરોળમાં ગોઠવ્યા હશે ? ....

- **આપેલ ઉદાહરણ મુજબ જવાબ આપો.**

(૧) ૬ ચોકલેટ છે, ૩ મિત્રોને સરખે ભાગે વહેંચતા,

દરેકને મળતી ચોકલેટ [૬] ÷ [૩] = [૨]

(૨) ૨૧ છત્રીઓ છે, ૭ છોકરીઓને સરખે ભાગે વહેંચતા,

દરેકને મળતી છત્રી [ ] ÷ [ ] = [ ]

(૩) ૨૪ નોટબુક છે, ૮ છોકરાઓને સરખે ભાગે વહેંચતા,

દરેકને મળતી નોટબુક [ ] ÷ [ ] = [ ]

(૪) ૨૪ ચમચીઓ છે, ૬ છોકરીઓને સરખે ભાગે વહેંચતા,

દરેકને મળતી ચમચી [ ] ÷ [ ] = [ ]

- **[ ] માં યોગ્ય સંખ્યા લખો. (ઉદાહરણ મુજબ)**

(૧) ૧૨ ÷ ૨ = [૬] ૬ x ૨ = ૧૨

(૨) [ ] ÷ ૪ = ૨ ૨ x ૪ = [ ]

(૩) ૧૮ ÷ ૩ = [ ] [ ] x [ ] = ૧૮

(૪) [૨૦] ÷ [૫] = [ ] ૬ x ૫ = ૩૦

(૫) [ ] ÷ ૯ = [ ] ૨ x [ ] = [ ]

● ☐ માં યોગ્ય સંખ્યા મૂકો. (ઉદાહરણ મુજબ)

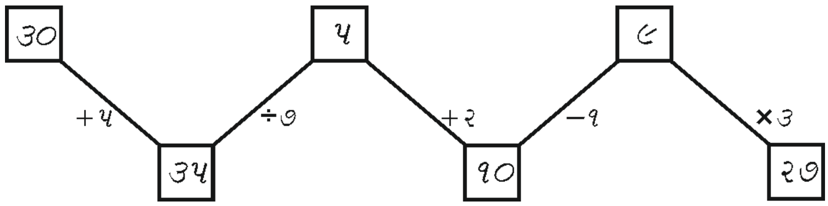

(૧)

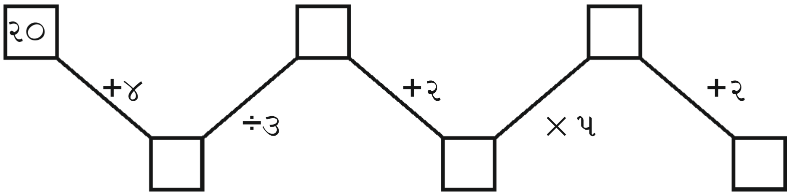

(૨)

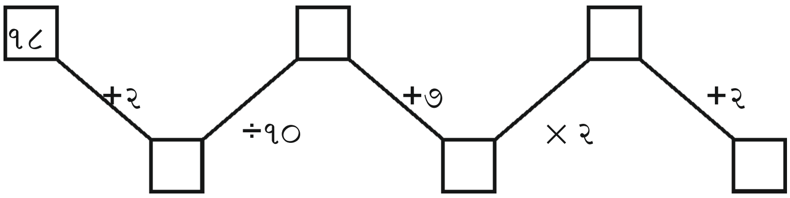

(૩)

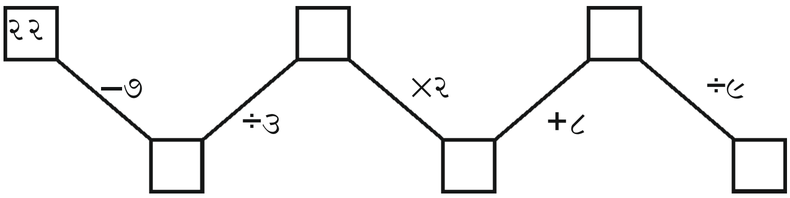

(૪)

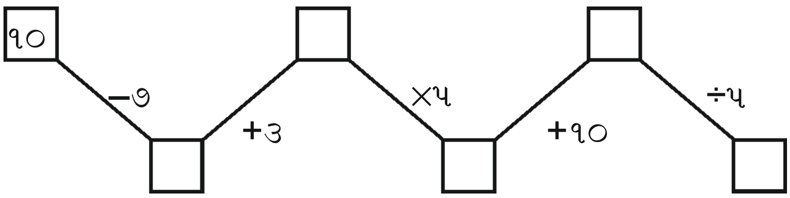

(૫)

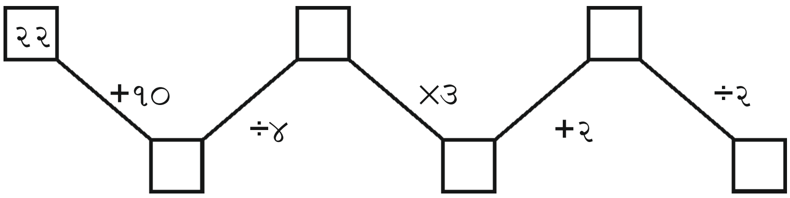

- **વ્યવહારિક કોયડા ઉકેલો.**

(૧) એક બગીચામાં ૩૬ ગુલાબના છોડ છે. તે ૩૬ ગુલાબના છોડને નવ હરોળમાં ગોઠવવાનાં છે તો એક હરોળમાં કેટલા ગુલાબના છોડ આવશે ?

(૨) ૧૦ બિસ્કીટ પેકેટનાં ૭૦ રૂા. છે તો દરેક બિસ્કીટ પેકેટના કેટલા રૂપિયા થશે ?

(૩) 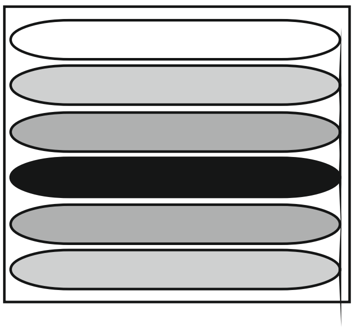

અહીં એક બોક્ષમાં ૬ શર્ટ ગોઠવી શકાય છે. નિરવ પાસે ૪૨ શર્ટ છે તો આ રીતે બોક્ષમાં ગોઠવવા માટે કેટલા બોક્ષની જરૂર પડશે ?

(૪) 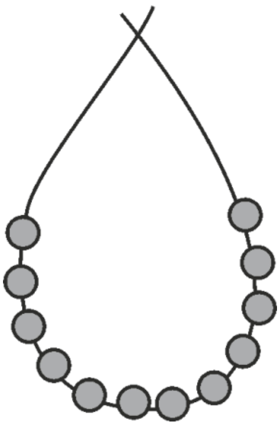

અહીં એક મણકાની માળા બનાવી છે. નીલા પાસે ૬૦ મણકાં છે. તો તે આવી કેટલી માળા બનાવી શકશે ?

મહાવરા માટે

પ્રકરણ ૧૩

- **પ્રાણી સંગ્રહાલય**

  – તમે કદી પ્રાણી સંગ્રહાલય ગયા છો ?

  – તમે કયા કયા પ્રાણીઓ જોયા ?

  – શું મોટાભાગના પ્રાણીઓ હરતા ફરતા હતાં ?

નીચે આપેલા પ્રાણીસંગ્રહાલયના ચિત્રમાં જુદાં - જુદાં પ્રાણીઓ જૂઓ અને કોઠો પૂર્ણ કરો.

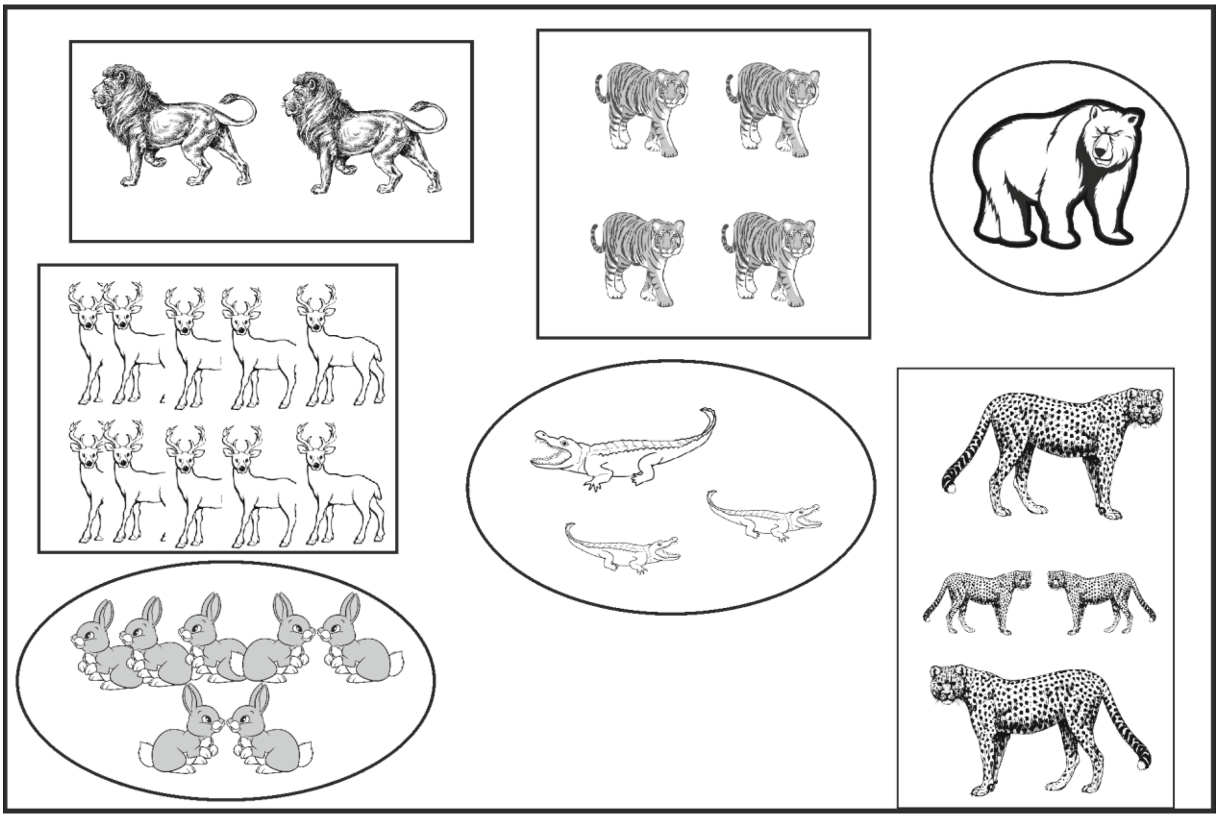

પ્રાણીઓ	**પ્રાણીઓની સંખ્યા**
સસલું	
હરણ	
સિંહ	
ચિત્તો	
વાઘ	
મગર	
રીંછ	

- **નીચે આપેલ ચિત્ર જોઈ કોઠો ભરો.**

આકાર	સંખ્યા
△	
○	
▭	
□	
⏢	

- **ઉપરના ચિત્રની માહિતીના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.**

(૧) આ ચિત્રમાં કેટલાં છે ? ____________________

(૨) આ ચિત્રમાં કેટલાં 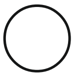 છે ? ____________________

(૩) ચિત્રમાં કરતાં 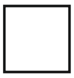 કેટલાં ઓછાં છે ? ____________________

(૪) કરતાં 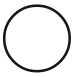 કેટલાં વધારે છે ? ____________________

- **વલ્લભવિદ્યાનગરમાં એક નાસ્તાની દુકાન છે તેમાં રવિવારનો નાસ્તાનો ઓર્ડર નીચે મુજબ છે.**

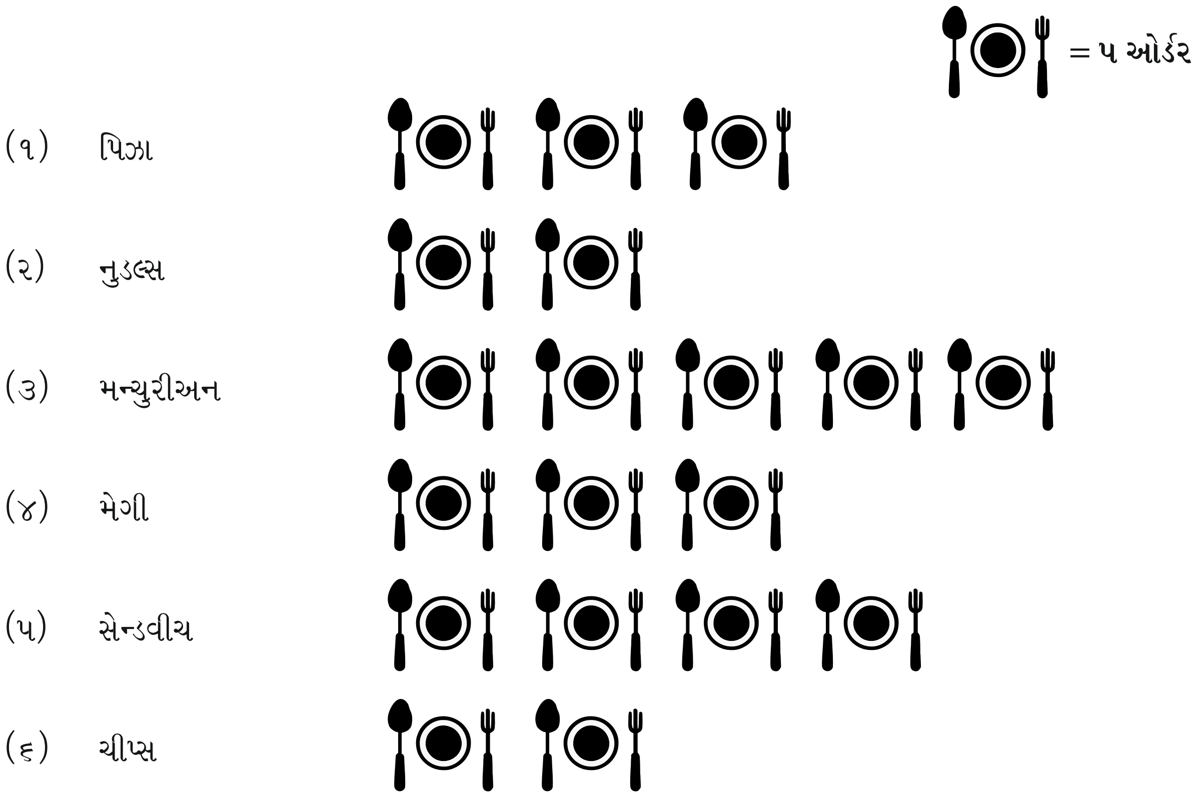

- **ઉપરની માહિતીના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.**

(૧) સૌથી વધારે ઓર્ડર કયા નાસ્તાના છે ? ____________

(૨) કયા કયા નાસ્તાના ઓર્ડર સરખા છે ? ____________

(૩) મન્ચુરીઅન કરતાં મેગીના ઓર્ડર કેટલાં ઓછા છે ? ____________

(૪) પીઝા કરતા સેન્ડવીચના ઓર્ડર કેટલા વધારે છે ? ____________

- **એક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ ઘરેથી શાળાએ જવા માટે નીચે મુજબ આપેલ વાહનનો ઉપયોગ કરે છે.**

(૧) સાઈકલ

(૨) રીક્ષા

(૩) ચાલતા

(૪) વાન

(૫) બસ

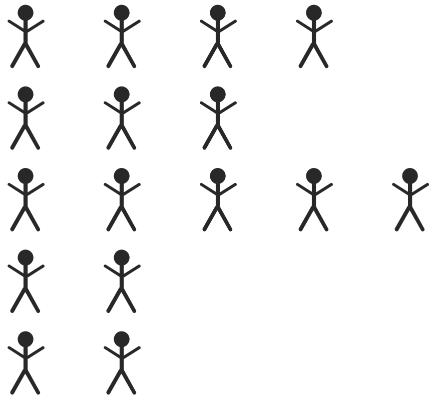

- **ઉપરોક્ત કોષ્ટકમાં રહેલી માહિતીને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.**

(૧) કેટલા બાળકો શાળાએ જવા માટે રીક્ષાનો ઉપયોગ કરે છે ? ____________

(૨) સૌથી વધુ કયા વાહનનો ઉપયોગ બાળકો શાળાએ જવા માટે કરે છે ? ____________

(૩) શાળાએ જવા માટે કોઈ વાહનનો ઉપયોગ કરતા નથી તેવા બાળકોની સંખ્યા જણાવો. ____________

(૪) વાનમાં બેસીને શાળાએ જતા બાળકોની સંખ્યા કેટલી ? ____________

- **એક બગીચામાં કેટલાંક ફૂલ નીચે મુજબ જોવા મળે છે. તો તે કેટલા છે તે જણાવો અને ઉદાહરણ મુજબ '✓' ની નિશાની કરો.**

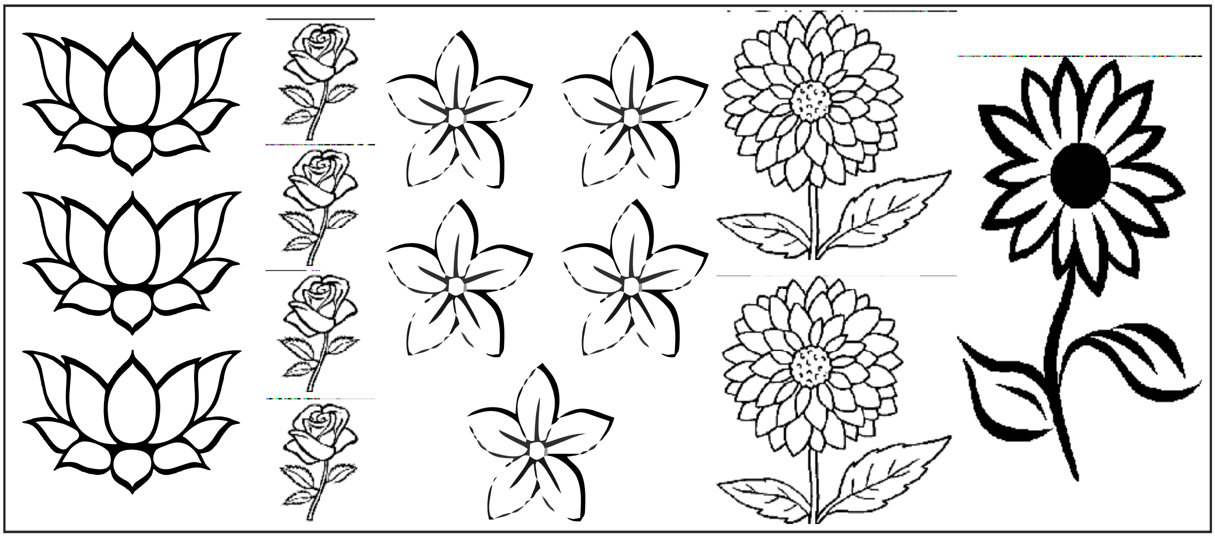

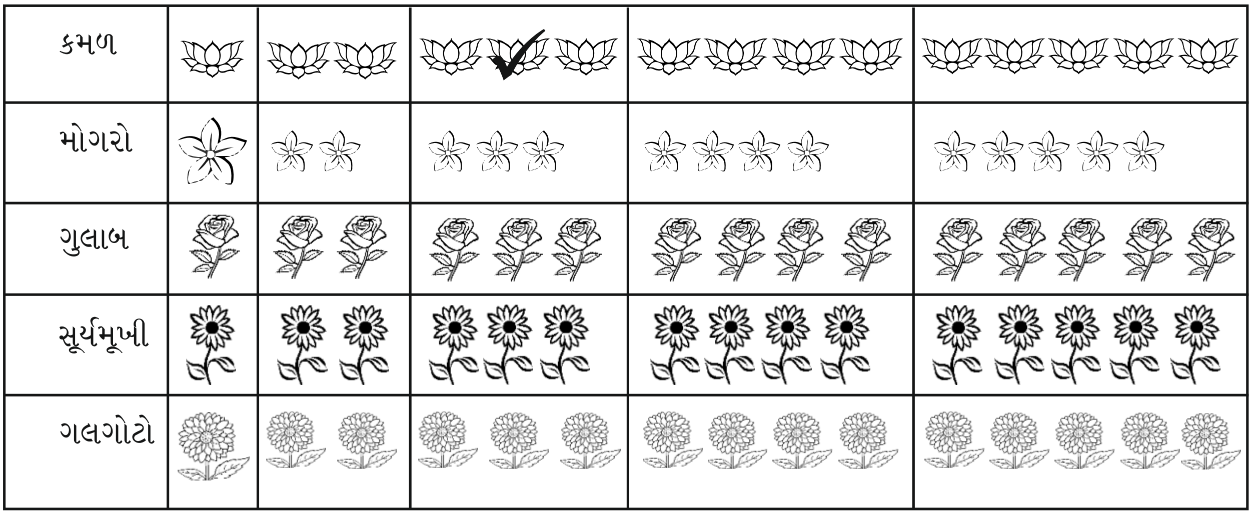

- હેમાની તેના જન્મદિવસે તેની સહેલીઓને બોલાવે છે. શ્રીના, આર્ચી, સીમા, ધારા, નીલા તેની સહેલીઓ છે. તે દરેકને આઈસ્ક્રીમ કપ આપે છે. શ્રીનાને ૪, ધારાને ૨, નીલાને ૩, સીમાને ૫ અને આર્ચીને ૧ આઈસ્ક્રીમ કપ આપે છે. હેમાનીએ આ પાંચેય સહેલીને આઈસ્ક્રીમ આપ્યા તેનું કોષ્ટક નીચે દર્શાવ્યું છે તેમાંથી સાચું કોષ્ટક શોધો.

પ્રકરણ ૧૪

● **નીચે કેટલીક ચલણી નોટ અને ચલણી સિક્કાઓ આપેલ છે તે કેટલા છે તે ગણીને કહો.**

(૧)

____

(૨)

____

(૩)

____

(૪)

____

- **કેટલા ?**

(૧) ૧૦૦ રૂા.ની બે ચલણી નોટ અને ૫ રૂા. ની બે ચલણી નોટ = ...

(૨) ૫૦૦ રૂા.ની એક ચલણી નોટ અને ૨ રૂા. ના પાંચ સિક્કા = ...

(૩) ૧૦૦ રૂા.ની પાંચ ચલણી નોટ અને ૧ રૂા. ના બે સિક્કા = ...

(૪) ૨૦૦ રૂા.ની ચાર ચલણી નોટ અને ૫ રૂા. ના બે ચલણી નોટ = ...

- **આપણે જાણીએ છીએ કે,**

૧ રૂા. = ૧૦૦ પૈસા

૫ રૂા. = ૫૦૦ પૈસા

(અ) ૪ રૂપિયા = ... પૈસા (ક) ૯ રૂપિયા = ... પૈસા

(બ) ૩ રૂપિયા = ... પૈસા (ડ) ૭ રૂપિયા = ... પૈસા

- **હવે આપણે જાણીએ છીએ કે,**

૧૦૦ પૈસા = ૧ રૂપિયા

૪૦૦ પૈસા = ૪ રૂપિયા

(અ) ૨૦૦ પૈસા = ... રૂપિયા (ક) ૫૦૦ પૈસા = ... રૂપિયા

(બ) ૭૦૦ પૈસા = ... રૂપિયા (ડ) ૬૦૦ પૈસા = ... રૂપિયા

- **નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા પૂરો.**

(૧) ૨૫ પૈસાના .... સિક્કા એટલે એક રૂપિયો.

(૨) ૫ રૂપિયાના .... સિક્કા એટલે ૫૦ રૂપિયા.

(૩) ૧૦ રૂપિયાના .... સિક્કા એટલે ૧૦૦ રૂપિયા.

(૪) ૨ રૂપિયાના .... સિક્કા એટલે ૧૦ રૂપિયા.

(૫) ૫૦૦ રૂપિયાની .... ચલણી નોટ એટલે ૧૦૦૦ રૂપિયા.

(૬) .... રૂપિયાની બે ચલણી નોટ એટલે ૧૦૦ રૂપિયા.

(૭) .... રૂપિયાની પાંચ ચલણી નોટ એટલે ૧૦૦૦ રૂપિયા.

● **ભાવના એક કંસારાની દુકાને વાસણ લેવા જાય છે ત્યાં વાસણની કિંમત દર્શાવી છે. તેને પસંદ કરેલ વાસણની ચૂકવવાની રકમ જણાવો.**

₹ ૧૫ ૫૦ પૈસા

₹ ૯

₹ ૬

₹ ૬૪

₹ ૧૦૭

₹ ૫૩

₹ ૭૦૦

₹ ૭૦૦

₹ ૩૨૫

₹૧૪૦

₹૧૦

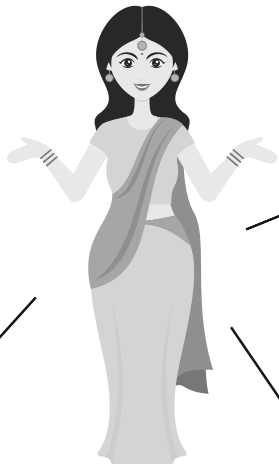

₹ ૫૩ તપેલી
₹ ૭૦૦ કૂકર
₹ ૭૫૩

તવી ....
૫ ચમચી ....
₹ ....

વાટકી ....
ચમચી ....
ગ્લાસ ....

જગ ....
વાટકી ....
ટીફીન ....

મીક્ષર ....
ગ્લાસ ....
ગરમો ....

● **નીચે આપેલ રૂપિયાનો સરવાળો કરો.**

(૧) ₹ ૩૨૦.૫૦
\+ ₹ ૪૩૦.૫૦

(૨) ₹ ૮૨૫.૫૦
\+ ₹ ૩૫.૫૦

(૩) ₹ ૧૦૩.૦૦
\+ ₹ ૫.૫૦

(૪) ₹ ૭૩૦.૦૦
\+ ₹ ૧૮૫.૫૦

● **નીચે આપેલ વસ્તુના ભાવ મુજબ સરવાળો કરો.**

(૧)

₹ ૨

₹ ૫

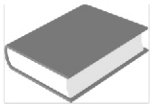
₹ ૨૨

₹ ૨
\+ ₹ ૫
\+ ₹ ૨૨
₹ ૨૯

(૨)

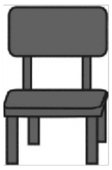
₹ ૩૦૦

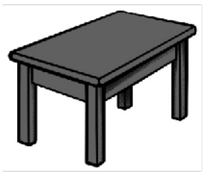
₹ ૩૮૦

₹ ૧૨૦

₹
\+ ₹
\+ ₹ _____
₹

(૩)

₹ ૪૩૦

₹ ૩૦૫

₹ ૧૮૭

₹
\+ ₹
\+ ₹ _____
₹

(૪)

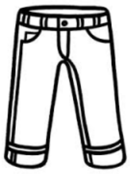
₹ ૫૦૮

₹ ૨૦૫

₹ ૧૮૦

₹
\+ ₹
\+ ₹ _____
₹

- નિરજ એક મેળામાં ફરવા જાય છે. તેમાં તે રમકડાંની દુકાનમાં અમુક રમકડાનાં ભાવ પૂછે છે અને તે નીચે મુજબ ભાવ સરખાવે છે તે સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

૨૪ રૂ.

૧૨ રૂ.

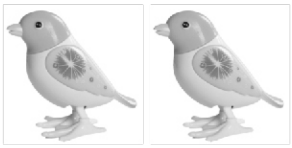 =

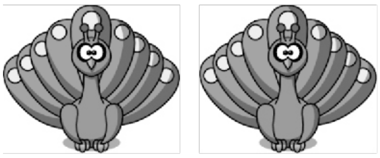 = 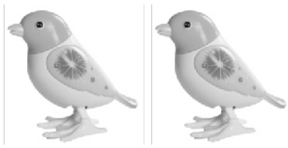

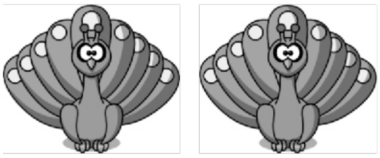 = 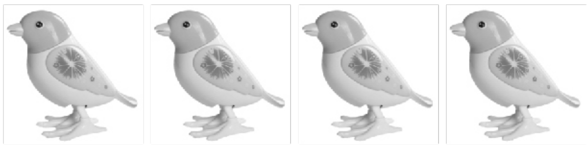

= 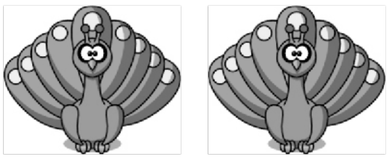

= 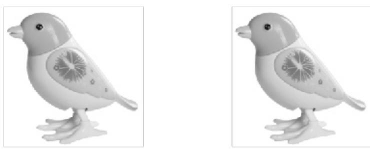

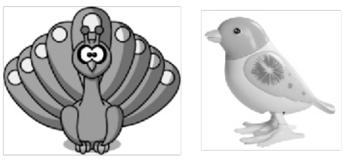 =

- **નીચે આપેલ વ્યવહારિક કોયડાઓનો ઉકેલ મેળવો.**

(૧) ચાર મિત્રો ફૂટબોલ અને ક્રિકેટ બોલ ખરીદવા ઈચ્છે છે. લીલા પાસે ₹ ૪૪.૫૦ છે. પૂજા પાસે ₹ ૫૮.૦૦ છે. રાકેશ પાસે ₹ ૧૦૨.૫૦ છે. અને ઉર્મિલા પાસે ₹ ૧૨.૫૦ છે. તેમની પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા છે ?

(૨) પાવિકે ₹ ૮૦ ની સિનેમામાં ફિલ્મ જોવા માટે ટિકિટ બુક કરાવી. તેણે ૧૦૦ રૂપિયાની એક નોટ આપી. તેને ટિકિટ સાથે કેટલા રૂપિયા પાછા મળશે ?

(૩) શ્વરા અને તેના મિત્રો ખરીદી કરવા ગયા. તેણે ₹ ૬૨, ₹ ૭૭ અને ₹ ૫૫ ની વસ્તુઓ ખરીદી. શ્વરા પાસે સો રૂપિયાની એક નોટ હતી. બિલની રકમ ચૂકવવા માટે તેણે મિત્રો પાસેથી કેટલી રકમ ઉછીની લેવી પડશે?

મહાવરા માટે